

Sosiaali- ja terveydenhuollon integroitu
palvelujärjestelmä sosiaali- ja terveystieteissä,
kuntaliitoksessa sekä yhteistoiminta-alueella

Kaakon SOTE-INTO

Kupera-osahanke
Kaakkois-Suomen vanhus- ja
vammaistyön kehittämisverkosto

Loppuraportti 1.1.2009 – 31.10.2010

2011
Pirkko Haikara
Marko Raitanen
Niina Turunen

SISÄLTÖ

1. Johdanto.....	3
2. Osahankkeen organisointi ja toimintaympäristö	3
2.1 Osahankkeen organisointi	3
2.2 Osahankkeen toimintaympäristö	4
3. Osahankkeen arviointi.....	5
3.1 Prosessin arviointi	5
3.2 Tulosten ja vaikutusten arviointi.....	7
4. Hankkeen toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutuminen	7
4.1 Kansalaisten itsenäinen suoriutuminen	8
4.1.1 Asiakaspalautekeskustelu - mallin luominen	8
4.1.2 Palveluohjauksen ja palvelusuunnitelmaprosessin kehittäminen	8
4.2. Integroidut palveluprosessit ja rakenteet	10
4.2.1 Kaakkois-Suomen henkilökohtaisen avun keskuksen toimintamallin luominen ja edelleen kehittäminen	10
4.2.2 Vammaisten lasten ja nuorten lyhytaikaishoidon kehittäminen.....	12
4.2.3 Muuttuvien palvelurakenteiden edellyttämän tutkimustyön tukeminen, osallistuminen tutkimusprosesseihin ja käytäntötutkimuksen toteuttaminen	14
4.2.4 Yksityisten palveluntuottajien valvontakäytäntöjen yhtenäistäminen	15
4.2.5 Kehitysvammahuollon asiakasmaksukäytäntöjen yhdenmukaistaminen.....	16
4.2.6 Muistipoliklinikkatoiminnan kehittäminen	17
4.3 Henkilöstön osaamisen, osallisuuden ja johtamisen vahvistaminen	17
4.3.1 Osallistuminen opetussuunnitelmien ja täydennyskoulutusten laatimiseen sekä opinnäytetöiden hyödyntämisen tehostamiseen.....	17
4.3.2 Aikuiskoulutuskokeilujen käynnistämisen tukeminen ja yksittäisten koulutusten ja opintokokonaisuuksien liittäminen edistämisen esim. osaksi lähihoitajan tutkintoa.....	18
4.3.3 Sosiokulttuuristen työmenetelmien käyttöönoton tukeminen	19
4.4. Kustannuskehityksen hillitseminen	19
4.4.1 Henkilökohtaisen avun yhdenmukaiset kilpailutuskriteerit	19
4.4.2 Henkilökohtaisen avun palvelusetelin valmistelu	20
5. Yhteistyö.....	20
5.1 Paikallinen yhteistyö	20
5.2 Osahankkeiden välinen yhteistyö	22
5.3 Valtakunnallinen yhteistyö	22
6. Osahankeen tiedotus.....	22
7. Osahankkeen vaikutukset.....	23
8. Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet.....	24

1. Johdanto

Kupera-hanke (myöhemmin Kupera) eli Kaakkois-Suomen vanhus- ja vammaistyön kehittämisverkosto on ollut osa Sosiaali- ja terveydenhuollon integroitu palvelujärjestelmä sosiaali- ja terveyspiirissä, kuntaliitoksessa sekä yhteistoiminta-alueella eli Kaakon SOTE-INTO –hanketta. Hankekokonaisuus on koostunut neljästä osahankkeesta: Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän osahanke, Etelä-Kymenlaakson osahanke, Kouvolan osahanke ja Kupera. Hankekokonaisuutta hallinnoi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri.

Hanke toimi ajalla 1.1.2009 – 31.10.2010. Kaakon SOTE-INTO –hanketta rahoittivat alueen kunnat ja sosiaali- ja terveysministeriö osana Kansallista sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmaa.

Kuperaa ovat Kaakkois-Suomessa edeltäneet useat vanhus- ja vammaispalveluihin liittyvät kehittämishankkeet, jotka ovat luoneet hyvää pohjaa kehittämistyölle ja alueelliseen yhteistyölle. Vanhustyön erityisosaamista koordinoitiin Vanhustyön osaamisklinikka –hankkeen muodossa vuosina 2002 - 2005. Vanhustyön kehittämisyksikköhanke toteutettiin vuosina 2005 - 2007 ja tätä työtä jatkettiin Kaakkois-Suomen vanhustyön kehittämisyksikön jatkohankkeella vuoden 2008 loppuun. Kouvolan seudun vammaispalvelujen kehittämishanke toimi seitsemän kunnan alueella vuosina 2005 - 2007 kooten vammaistyön toimijoita yli kuntarajojen. Kaakkois-Suomen kuntien alueella toimi ajalla 1.4.2007 – 31.12.2009 Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten koordinoima Kaakkois-Suomen vammaistyön kehittämisyksikkö –hanke, jonka tarkoituksena oli vammaispalvelujen sekä kehitysvammaisten erityishuollon kehittämistyön kokoaminen ja koordinointi alueella sekä pysyvän rakenteen luominen vammaistyön kehittämiselle Kaakkois-Suomessa. Vammaistyön kehittämisverkosto liittyi Kupera -osahankkeeseen 1.1.2010, jolloin edellisen vammaistyön kehittämisyksikkö -hankkeen rahoitus päättyi.

2. Osahankkeen organisointi ja toimintaympäristö

2.1 Osahankkeen organisointi

Kuperaa hallinnoi Kouvolan kaupunki ja toimintaa koordinoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom. Socom on yksi maamme yhdeksästä sosiaalialan osaamiskeskuksesta.

Kouvolan kaupunki osti hankkeen työntekijöiden asiantuntijatyöpanoksen sekä tieto- ja taloushallinnon palveluja Socomilta. Hankkeen toteutuksesta laadittiin Kouvolan kaupungin ja Socomin välinen sopimus. Se määritteli hankkeen kehittämissuunnittelijoiden ja projektipäällikön palkkauksen, tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijatyöpanoksen, muiden asiantuntija- ja tukipalveluiden käytön sekä työtila-, leasing-, viestintä-, matka- ja materiaalikulut. Socomin maantieteellisenä toiminta-alueena ovat Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Kuperalla oli toimitilat Socomin toimipaikoissa Kouvolaissa (Salpausselänkatu 40 A) sekä Lappeenrannassa (Laserkatu 6).

Taulukko 1. Kupera-hankkeessa työskennellyt henkilöstö

Marko Raitanen YTL	vanhustyön kehittämissuunnittelija	kokoaikainen	1.1.2009 - 31.10.2010
Pia Ruuskanen YTM	vanhustyön kehittämissuunnittelija	kokoaikainen	1.1.2009 - 31.7.2010
Pirkko Haikara sosionomi AMK	vammaistyön kehittämissuunnittelija	kokoaikainen	1.1.- 31.10.2010
Niina Turunen TtM	vammaistyön kehittämissuunnittelija, projektipäällikkö	kokoaikainen	1.1. - 31.10.2010

Koska Kuperan alkuvaiheessa kehittämistyö käynnistyi vanhustyön kehittämiseen keskittyen, vammaistyön alueellisen kehittämistyön tapahtuessa kehittämissyksikkö – hankkeessa, perustettiin vanhustyön kehittämisverkostolle aluksi oma ohjausryhmän- sä (liite 1). Sen tehtävänä oli ohjata, seurata ja valvoa hankkeen etenemistä vuoden 2009 aikana. Puheenjohtajana vuonna 2009 oli Martti Toukoaho.

Vammaistyön kehittämisverkosto yhdistyi toiminnallisesti ja hallinnollisesti Kuperaan 1.1.2010 alkaen, jolloin Kuperalle muodostettiin uusi johtoryhmä. Kuperan johtoryh- mässä olivat edustettuina kolmen muun osahankkeen johtoryhmien puheenjohtajat sekä jokaisen osahankkeen alueelta vanhus- ja vammaispalvelujen johtavia viranhal- tijoita (liite 1).

Johtoryhmä kokoontui hankkeen aikana yhteensä seitsemän kertaa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi 1.1.2010 alkaen Kouvolan kaupungin sosiaalipalveluiden tilaa- japäällikkö Niina Korpelainen. Johtoryhmän tehtävänä oli suunnitella, ohjata ja arvioi- da hankkeen toimintaa sekä seurata tavoitteiden toteutumista.

Johtoryhmä määritteli yhdessä projektihenkilöstön kanssa hankesuunnitelman pohjal- ta konkreettiset kehittämisteemat, joita hankkeen aikana on työstyty. Osaa näistä teemoista oli alettu työstää jo aiemmissa alueellisissa kehittämishankkeissa, jolloin työtä jatkettiin, syvennettiin ja juurrutettiin. Konkreettiset kehittämisteemat kirjattiin hankkeen toteutussuunnitelmiin toimenpiteiksi. Toteutussuunnitelmat on käsitelty ja hyväksytty ohjaus- ja johtoryhmän kokouksissa. Raportin liitteenä on toteutussuunni- telma, jonka pohjalta toimenpiteiden edistymistä arvioitiin (liite 3).

Tavoitteita ja toimenpiteitä toteutettiin työryhmätyöskentelyjen, ryhmien työtä tukevien työkokousten, kokeilutoimintojen, materiaalityöskentelyn ja käytäntöjen levittämisen kautta koko Kaakkois-Suomen alueella. Työtä tehtiin verkostomaisesti yhteistyössä kuntien, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien ja koulutusorganisaatioi- den kanssa. Kupera-hankkeen aikana on toiminut 12 työryhmää. Työryhmien kehi- tämisteemat ja kokoonpanot ovat liitteessä 2.

KUPERA-hanke toimi Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämällä KASTE- hankerahoituksella. Kokonaiskustannukset olivat 485 195€, josta valtionavustusta 363 620€ ja kuntien rahoitusosuutta 121 575€.

2.2 Osahankkeen toimintaympäristö

Kaakkois-Suomen vanhus- ja vammaistyön kehittämisverkoston toiminnassa oli mu- kana 15 Kaakkois-Suomen kuntaa: Hamina, Imatra, Kotka, Kouvola, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Parikkala, Pyhtää, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Tai-

palsaari ja Virolahti. Vuoden 2009 alussa Joutseno ja Lappeenranta yhdistyivät Lappeenrannan kaupungiksi ja Kouvolan kaupunki muodostui entisistä Jaalan, Elimäen ja Valkealan kunnista sekä Anjalankosken, Kuusankosken ja Kouvolan kaupungeista. Kouvolan kaupungilla ja muilla hanketoimintaan osallistuneilla kunnilla oli hanketointaa koskeva yhteistyösopimus.

Etelä-Karjalaan muodostettiin sosiaali- ja terveystoimintansa hallinnollisesti vuoden 2009 alussa ja palvelutuotannon osalta vuoden 2010 alussa. Piirin perustivat Etelä-Karjalan yhdeksän kuntaa: Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Taipalsaari ja Ylämaa. Piiri järjestää jäsenkunnilleen erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishuollon, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut lukuun ottamatta päivähoitoa, ympäristöterveydenhuoltoa ja eläinlääkintähuoltoa. Imatra osallistuu piirin toimintaan ainoastaan erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon osalta. Kymenlaakson erityishuollon kuntayhtymä yhdistyi vuoden 2010 alussa Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa ja niistä muodostui Kymenlaakson sairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Carea. Etelä-Kymenlaakson kunnat ovat vahvistaneet yhteistyötään muodostamalla viiden kunnan (Kotka, Hamina, Miehikkälä, Virolahti, Pyhtää) yhteistoiminta-alueen. Vuoden 2010 alussa Ylämaa yhdistyi Lappeenrantaan. Kuperan toimialueella on asukkaita kaiken kaikkiaan noin 320 000.

Kuntien lisäksi kehittämisverkoston toimintaan osallistuivat Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson sairaanhoitopiirit, vanhus- ja vammaisjärjestöt ja –yhdistykset, alueen oppilaitokset, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson erityishuoltopiirit, yksityiset palveluntuottajat sekä vanhus- ja vammaisneuvostot.

Hankkeen toiminta-aikana suuri muutos oli vammaispalvelulain uudistus. Uudistus astui voimaan 1.9.2009. Lakiuudistuksessa ei ollut kysymys kokonaan uudesta vammaispalvelulaista, vaan muutamasta merkittävästä vammaispalvelulain muutoksesta ja uudesta säännöksestä. Se edellyttää vammaispalvelun sosiaalityöltä ajattelutavan muutosta sekä resursointia vammaispalveluihin. Keskeisimpiä uudistuksia olivat henkilökohtaisen avun muuttuminen subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaisille henkilöille ja palvelutakuu. Palvelutarpeen selvittäminen tulee aloittaa seitsemäntenä arkipäivänä asiakkaan tai muun tahon yhteydenotosta, palvelusuunnitelma on laadittava ilman aiheetonta viivytystä ja päätöksentekoon saa kulua aikaa korkeintaan kolme kuukautta hakemuksen saapumisesta. Lisäksi lakiuudistus monipuolistaa henkilökohhtaisen avun järjestämistapoja ja tuo uusia asiakasryhmiä henkilökohtaisen avun piiriin. Lakiuudistuksen myötä vammaispalvelulaki tuli ensisijaiseksi kehitysvammalakiin nähden.

3. Osahankkeen arviointi

Kaakon SOTE-INTO –hankkeen projektipäällikkötiimi on vastannut osahankkeiden (4) itsearvioinnin suunnittelusta ja toteutuksesta. Suunnittelua tuki Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hanketta arvioitiin kahdessa vaiheessa. Keväällä 2010 arvioitiin kehittämisprosessin toteutumista, sen vahvoja ja heikkoja elementtejä. Hankkeen päättymisen ajankohtana arvioitiin tuloksia ja vaikutuksia.

3.1 Prosessin arviointi

Prosessin arviointi toteutettiin maaliskuussa 2010 Kuperan työryhmissä joko keskustellen, puhelinhaastatteluna tai kyselynä. Itsearvioinnin toteuttivat:

Sosiokulttuuristen työmenetelmien työryhmä
Palvelusuunnitelmatyöryhmä
Yksityisten palvelujen valvonta –työryhmä
Asiakaspalautekeskustelumalli –työryhmä
Lyhytaikaishoidon työryhmä

Prosessia arvioitiin neljästä näkökulmasta: 1. Kehittämistyön (työryhmän) rakenteet/organisaatio, 2. Toiminnan suunnittelu, 3. Toiminnan toteuttaminen ja 4. Miten työskentely tukenut oman toimialueen kehittämistä. Kaikista näkökulmista pyydettiin arviota siitä, mitkä asiat ovat edistäneet ja myötävaikuttaneet onnistumiseen ja mitkä hidastaneet ja haitanneet toimintaa.

1. Kehittämistyön (työryhmän) rakenteet/organisaatio

Kehittämistyön organisoitumisessa hyvänä pidettiin työryhmien kokoonpanoa, kokouksiin osallistumista ja kokousten kestoa. Työryhmiin oli onnistuttu saamaan Kaakkois-Suomen eri alueilta motivoituneita toimijoita, mikä edisti tavoitteiden saavuttamista. Kehittämissuunnittelijoiden roolia pidettiin merkittävä asioiden etenemisessä, mutta hyvänä käytäntönä tuotiin esille työryhmien puheenjohtajuutta kunnasta. Vanhustyön kehittämisverkosto oli vaihdellut kokoontumispaikkoja ja siten eri paikkoihin tutustuminen oli tapahtunut kehittämistyön lomassa.

Vastaavasti samoissa paikoissa kokoontumisen koettiin olevan epätasa-arvoista muilla alueilla. Ratkaisuksi esitettiin videoneuvottelujen lisäämistä ja toivottiin kokouksien ja paikkojen sopimista etukäteen. Toivottiin lisää ulkopuolisia asiantuntijoita työryhmien työskentelyä tukemaan.

2. Toiminnan suunnittelu

Kehittämistavoitteiden realistisuus ja käytännöllisyys oli auttanut tavoitteiden saavuttamisessa. Toiminnan suunnittelua tuki kehittämishenkilöstön antama työpanos tausta-aineistojen hankinnassa. Työn edetessä joustavuuden katsottiin edesauttaneen tavoitteiden saavuttamista ja tärkeää oli myös muuttaa suunnitelmaa tarpeen mukaan.

Haastavana toiminnan suunnittelussa pidettiin kehittämiskohteiden rajaamista ja realistista tavoitteen asettelua. Joissakin kohdissa tässä olisi ollut tarkentamisen varaa ja työ jäi pinnallisemmaksi. Yhteistyön tiivistämistä ja tiedon vaihtoa valtakunnallisten toimijoiden kanssa tuli vastaajien mukaan tiivistää.

3. Toiminnan toteuttaminen

Toiminnan toteuttamista tuki se, että kehittämisteemat olivat konkreettisia, käytännön työelämän tarpeista nousseita. Hyvänä käytäntönä pidettiin toimintatapaa, jossa tietyn kehittämisteeman ympärille kootaan työryhmä. Kehittämissuunnittelijoiden napakkaa työtä pidettiin tärkeänä ja sen koettiin ryhdittäneen toimintaa. Johdon tuki auttoi toiminnan toteuttamista.

Haastavaa kehittämistyön toteuttamisessa oli riski päällekkäiseen työhön. Joissakin asioissa työskentelyn jakaminen osatavoitteisiin olisi ryhdittänyt työskentelyä. Alueellista tasa-arvoisuutta mm. työryhmien edustajissa pidettiin haasteellisenä – eri alueet olivat sitoutuneet eri tavoin.

4. Miten työskentely on tukenut oman toimialueen kehittämistä

Hanketyöskentelyn koettiin tukeneen oman toimialueen kehittämistä, koska se syvensi tietämystä kehitettävistä asioista. Alueellisia ajankohtais- ja kehittämispäiviä pidettiin tärkeinä asioiden eteenpäin viemisessä ja tietämyksen lisäämisessä. Kehittämistyöhön osallistuneet kokivat saaneensa itselleen voimia ja tietoa siihen, miten voi kehittää ja on tullut halua viedä asiaa eteenpäin työtovereille. Merkityksellinen kokemus on ollut se, että on saanut olla mukana näkyvässä, konkreettisessa kehittämistyössä.

Osa arviointiin osallistuneista koki, että aikapula vaikeuttaa kehittämistä. Asioihin ei ehdi syventyä. Haasteellisena asiana pidetään myös tulosten levittämistä ja siihen tarvitaankin aikaa sekä johtotason sitoutumista. Näin vähennettäisiin haastavaa muutostavaraa.

3.2 Tulosten ja vaikutusten arviointi

Hankkeen tavoitteiden toteutumista, tuloksia ja vaikutuksia arvioitiin lokamarraskuussa 2010. Arvioinnissa hyödynnettiin yhteistä seurantalomaketta ja Terveystien ja hyvinvoinnin laitoksen tuella luotua lomaketta. Lisäksi kehittämissuunnittelijat ovat kuvanneet tässä loppuraportissa, miten kunkin toimenpiteen toteuttamisessa on edetty sekä arvioineet tavoitteiden saavuttamista, yleistettävyyttä, vaikuttavuutta ja hyödynnettävyyttä.

Seurantalomake täytettiin työryhmissä pääasiassa keskustellen. Johtoryhmällä oli oma arviointilomake, jossa tarkasteltiin hankkeen vaikutuksia sosiaali- ja terveyspiiriin, kuntaliitoksen ja yhteistoiminta-alueen näkökulmasta.

Tulokset, vaikutukset ja ajatukset jatkotoimenpiteiksi on raportoitu kunkin toimenpiteen kohdalla. Kupera –osahankkeelle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet hyvin, mikä kuvataan tiivistetysti Kupera -osahankkeen 2009-2010 toteutussuunnitelmassa (liite 3).

4. Hankkeen toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutuminen

Kaakon SOTE-INTO –hankkeen neljällä osahankkeella on ollut neljä yhteistä päättävää. Nämä olivat:

- kansalaisten itsenäinen suoriutuminen,
- integroidut palveluprosessit ja rakenteet,
- henkilöstön osaamisen, osallisuuden ja johtamisen vahvistaminen sekä
- kustannuskehityksen hillitseminen.

Päättävät konkretisoitiin toimenpiteiksi Kupera-hankkeen toteutussuunnitelmaan johtoryhmän ensimmäisessä kokouksessa 4.2.2009. Toteutussuunnitelmaa on tarkennettu ja se on hyväksytty johtoryhmän kokouksissa 8.4.2009 ja 27.1.2010. Tavoitteiden toteutuminen ja kehitetyt toimintamallit kuvataan raportissa neljän päättävän alla.

4.1 Kansalaisten itsenäinen suoriutuminen

4.1.1 Asiakaspalautekeskustelu - mallin luominen

Työryhmän tavoitteina olivat hoitajien vuorovaikutustaitojen koulutustason nostaminen, omaisten mukaanoton tehostaminen sekä arvojen avaaminen ja hoidon eettisten tavoitteiden esittely. Työryhmässä on tehty asiakaspalautekeskustelumallin prosessikuvauksia, työstetty omaisten opasta, sovittu eettisten periaatteiden ja työyhteisöjen arvojen näkyväksi tekemisestä sekä kokeiltu asiakaspalautemallia kotihoidossa (Kotka), tehostetussa palveluasumisessa (Lappeenranta) ja laitoshoidossa (Kouvola). Mallilla osallistuttiin Vuoden vanhusteko –kilpailuun, jonka järjestävät Vanhustyön keskusliitto ja Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. Mallin toteutuksesta on hyväksytty artikkeli Sosiaalitieto –lehteen.

Kehittämissuunnittelijat koordinoivat toimintaa ja toimivat kolmen kokeilutoimintaa harjoittavan työyhteisön tutoreina ja työnohjaajina sekä arvioitsijoina. Työryhmän jäsenet ovat osallistuneet 21.1.2010 Kymenlaakson sairaanhoitopiirin järjestämään ”Asiakaspalvelun ja työyhteisön kehittämisen dialogisia näkökulmia sosiaali- ja terveysalalla” koulutukseen.

Arviointi:

Asiakaspalautekeskustelumallin kehittämistyö toteutui tavoitteiden mukaisesti ja tuloksena syntyi työväline ja ohjeistus omahoitajuuden tukemiseksi ja vuorovaikutuksen kehittämiseksi. Mallin käyttöönottoa tuetaan Kupera 2 –hankkeessa Kaakkois-Suomessa vanhustyön henkilöstölle asiaa esitellen sekä alan oppilaitoksissa mallia kouluttaen. Laajempaa levitystä varten opas on julkaistu sähköisenä. Jatkossa tarvitaan panostusta koulutukseen, jotta vanhustyön henkilöstö ottaa mallin pysyväksi käytännöksi.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa

www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html

Raitanen, Marko & Ruuskanen, Pia (2010) Opas asiakaspalautekeskusteluun: Hoito- ja palvelusuunnitelman päivittäminen asiakaspalautekeskustelun avulla. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisu B.12:2010
Ohjeita ja neuvoja vieraileville omaisille -esite

4.1.2 Palveluohjauksen ja palvelusuunnitelmaprosessin kehittäminen

Palvelusuunnitelmalomakekäytäntöjen yhtenäistäminen alkoi jo vammaistyön kehittämisyksikkö - hankkeen aikana ja tällöin tehtiin pohjatyötä yhtenäisen palvelusuunnitelmalomakkeen suunnittelussa. Kuperassa jatkettiin palvelusuunnitelmalomakkeen työstämistä ja yhteistyötä valtakunnan toimijoiden kanssa. Lomake sekä siihen liittyvä ohje pilotoitiin alueen kunnissa keväällä 2010. Pilotoinnista saadun palautteen perusteella palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelmalomaketta työstettiin edelleen ja lomakkeen käyttöönottoa suositettiin alueen kunnille kesällä, jolloin kuntiin lähti vammaispalvelulain mukainen palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelmalomake ohjeistuksineen. Sosiaaliporttiin avattiin maaliskuussa 2011 sähköinen vammaispalvelujen käsikirja <http://www.sosiaaliportti.fi/vammaispalvelujen-kasikirja>. Vammaistyön kehittämisverkoston palvelusuunnitelmatyöryhmän työstämä palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelmalomake on saanut positiivista huomiota

STM:n nimittämässä Vammaispalvelun muutosten toimeenpanon ohjausryhmässä ja julkaistu vammaispalvelujen käsikirjassa.

Palvelusuunnitelman asema vahvistui syyskuussa 2009 voimaan tulleen vammaispalvelulain uudistuksen myötä. Vammaispalveluun tuli palvelutakuu ja asiakkaan asema palveluiden suunnittelussa vahvistui. Palvelusuunnitelmakäytännön muuttaminen asiakaslähtöiseksi suunnittelun työvälineeksi vaatii vammaistyön toimintakulttuurin ja erityisesti ajattelutavan ja työkäytäntöjen muutosta. Tämän muutoksen tueksi vammaistyön kehittämisverkosto valmisteli ja toteutti lokakuussa 2010 alkaneen kolmen kerran koulutussarjan vammaispalveluiden sosiaalityöntekijöille ja palveluohjaajille. Koulutussarjan teemat olivat palvelusuunnitelma asiakaslähtöisen työn välineenä vammaissosiaalityössä, työvälineitä palvelutarpeen arviointiin ja dokumentointi vammaissosiaalityössä. Koulutusta vammaispalveluhenkilöstölle tarvitaan, jotta ajattelutapa muovautuu lakimuutoksen edellyttämään suuntaan ja palvelusuunnittelukäytännöt yhdenmukaistuvat sekä asiakkaan rooli suunnittelussa vahvistuu. Vammaispalveluiden prosesseista on kuvattu uuden asiakkaan palvelusuunnitelmaprosessi, joka osaltaan tukee palvelusuunnitelmakäytäntöjen yhdenmukaistamista alueella.

Arviointi:

Palvelusuunnitteluun liittyvä kehittämistyö toteutui tavoitteiden mukaisesti ja tuloksena syntyi yhtenäinen työväline ja ohjeistus liittyen palvelutarpeen selvittämiseen ja palvelusuunnitelman tekoon. Yhtenäisyys ja yhteinen koulutus selkeyttää ja helpottaa työntekijöiden työskentelyä. Lomakkeen rakenne, jossa on erillinen osio palvelutarpeen selvittämiseksi ja palvelusuunnitelman teolle auttaa omalta osaltaan palveluohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden työnkuvan rakentumista. Prosessikuvaus antaa selkeän raamituksen työn etenemiselle.

Palvelusuunnitelmalomake on otettu käyttöön kaikissa kunnissa ainakin osittain. Tu-loksia on hyödynnetty Sosiaaliportissa avatussa vammaispalvelujen käsikirjassa, jossa palvelusuunnitelmalomake ohjeineen on julkaistu. Näin Kuperassa tehty työ on hyödynnettävissä muualla Suomessa. Tieto, joka tuottaa Effic-lomakkeistoa kuntien käyttöön, on myös hyödyntänyt lomakkeen sisältöjä omassa lomakkeiden kehittämis-työssä.

Jatkossa kunnissa tarvitaan panostusta ajantasaisiin työvälineisiin (kannettavat tietokoneet), jotta lomakkeiden täyttö mahdollistuu suorassa asiakaskontaktissa myös sil-loin kun ollaan suunnitelmaa tekemässä asiakkaan omassa kodissa. Näin lomake voidaan täyttää yhdessä aidossa tilanteessa ja asiakas pääsee paremmin vaikutta-maan siihen, mitä ja miten suunnitelmaan kirjataan, mikä on myös vammaispalvelu-lain uudistuksen mukanaan tuoma ajatus.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa

www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html

Vammaispalvelulain mukainen palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunni-telmalomake

Esitäytetty palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelmalomake

Vammaispalvelulain mukainen palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunni-telmalomake - ohjeita lomakkeen täyttämiseen

Uuden asiakkaan palvelusuunnitelmaproessin kuvaus

Kolmen koulutuksen kokonaisuus tukemaan ajattelutavan ja työkäytäntöjen muutosta muuttuneen vammaispalvelulain mukaiseksi

4.2. Integroidut palveluprosessit ja rakenteet

4.2.1 Kaakkois-Suomen henkilökohtaisen avun keskuksen toimintamallin luominen ja edelleen kehittäminen

Henkilökohtaisen avun keskus Henkka käynnistyi 1.1.2010 15 kunnan yhteistyönä Kaakkois-Suomen vammaistyön kehittämissyksikkö –hankkeen tuloksena. Alueen kunnat ovat sitoutuneet kaksivuotiseen toimintamallin pilotointiin. Palvelun tuottaa Socom Oy. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Henkilökohtaisen avun keskus etsii ja välittää henkilökohtaisia avustajia lyhyt- ja pitkäaikaisiin työsuhteisiin, ohjaa, neuvoa ja perehdyttää vammaisia henkilöitä toiminaan avustajan työnantajana, auttaa tarvittaessa erilaisissa työsuhteeseen liittyvissä asioissa esim. haastattelujen järjestämisessä ja työsopimuksen teossa, ohjaa, neuvoa ja perehdyttää henkilökohtaisia avustajia ja kehittää avustajien koulutustoimintaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Keskuksessa on kaksi työntekijää, joista toisen päävastuualue on Kymenlaakso ja toisen Etelä-Karjala.

Vammaistyön kehittämisverkosto teki Kupera-hankkeessa yhteistyötä Socomin ja alueen kuntien kanssa Henkan jatkokehittämiseksi. Vammaistyön kehittämisverkosto valmisti yhteistyössä Socomin ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa toiminnan arviointia jatkuvuuden turvaamiseksi ja laajentamismahdollisuuksien selvittämiseksi.

Keväällä 2010 Kaakkois-Suomen kuntien vammaispalvelun johtavat viranhaltijat esittivät toiveen henkilökohtaisten avustajien palkkahallinnon uudelleen järjestämisestä ja keskittämisestä. Vammaistyön kehittämisverkosto selvitti eri vaihtoja kuvaten palkkahallinnon vaihtoehtoiset toteutustavat (prosessit) ja tekemällä palvelukuvauksen henkilökohtaisen avun palkkahallinnon tukipalvelusta. Selvityksen pohjalta päädyttiin esittämään tilitoimistopalvelujen yhteishankintaa alueen kunnille. Yhteishankintaan osallistuivat kaikki Henkan pilotoinnissa mukana olevat kunnat eli Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus, Hamina, Imatra, Kotka, Kouvola, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti. Hankintamenettelystä vastasi kuntien puolesta Etelä-Karjalan hankintapalvelut. Vammaistyön kehittämisverkosto valmisti palkkahallinnon kilpailutusasiakirjat ja laatukriteerit yhteistyössä kuntien ja Etelä-Karjalan hankintapalveluiden kanssa. Tarjouskilpailu toteutui ajalla 17.9.2010 - 27.10.2010. Tarjouksen jätti neljä tilitoimistoa. Keskitetty palkkahallinnon tukipalvelu käynnistyi alueellisena toimintana vuoden 2011 alusta.

Palkkahallinnon keskittämisen ja yhteishankinnan vuoksi on tarkoituksenmukaista sekä keskittää henkilökohtaisten avustajien vakuutukset että yhdenmukaistaa henkilökohtaisen avun myöntämiskriteerejä ja palkkauksen perusteet. Vammaistyön kehittämisverkosto on tiedottanut kuntiin työeläkevakuutusten keskittämisen eduista. Kunnat käsittelevät vakuutusten keskittämisen kevään 2011 aikana. Kehittämisverkosto työsti alueellisen toimintaohjeen henkilökohtaiseen apuun. Toimintaohjeen työstämisvaiheen aikana tehtiin yhteistyötä vammaisneuvostojen kanssa. Keväällä luotiin yhteisiä periaatteita henkilökohtaisen avun myöntämiseen ja syksyn 2010 aikana työ päättyi palkkausperusteiden yhdenmukaistamiseen. Ennen kuin toimintaohje saatettiin lopulliseen muotoon (Kupera 2 –hankkeen aikana), odotettiin avustajien työehtosopimuksen voimaan astumista, joka tapahtui 1.12.2010. Toimintaohje vietiin alueen kunnille käyttöön otettavaksi loppuvuodesta 2010 ja siinä otettiin huomioon työehtosopimuksen tuomat asiat.

Kuvio 1. Henkilökohtaisen avun keskuksen toiminta ja sidosryhmät.

Arviointi:

Henkilökohtaisen avun kehittäminen eteni tavoitteiden mukaisesti hankkeen aikana. Kaikki Kupera-hankkeessa mukana olevat kunnat ovat mukana henkilökohtaisen avun kehittämisessä ja ovat yhdenmukaistaneet palkkahallinnon tukipalvelut ja avustajille suoritettavat korvaukset. Keskitetty ja yhdenmukainen toimintatapa henkilökohtaisen avun välittämisessä ja avustajien palkkahallinnossa parantaa palvelun laatua ja vähentää asiakkaiden alueellista epätasa-arvoisuutta. Kehittämistyön tuloksena on syntynyt henkilökohtaisen avun keskuksen rakenne ja alueellinen toimintamalli, jossa erityisosaamista on koottu yhteen paikkaan. Avustajien keskitetty rekrytointi ja välittäminen vähentää pitkällä aikavälillä vammaispalveluhenkilöstön työtä, vaikkakin osa asiakasyhteydenotoista menee edelleen kuntaan. Myös kotihoidon palveluiden uskotaan kohdentuvan jatkossa paremmin. Ostopalveluiden vähenemistä on tässä vaiheessa vaikea arvioida, koska keskuksen perustamisajankohtana astui voimaan vammaispalvelulain uudistus, joka toi henkilökohtaisen avun subjektiiviseksi oikeudeksi ja on lisännyt palveluiden kysyntää. Toimintamalli on kuntarajat ylittävä ja malli on sovellettavissa muualle.

Toimintamallin jatkokehittämisessä pidetään tärkeänä avustajien lakisääteisten vakuutusten ja työterveyshuollon kilpailuttamista ja keskittämistä. Henkilökohtaisen avun keskuksen jatkokehittämisen kannalta olennaista on tehdä palvelukuvaus ja kirjastaa keskeiset palvelut, jotta rajanveto kunnan ja keskitetyn alueellisen palvelun välillä selkiytyy. Palveluasumiseen myönnettävä henkilökohtainen apu sekä kehitysvammaisille annettava apu – myöntämiskäytännöt vaativat vielä hiomista ja lisäohjeistusta.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa

www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html

Henkilökohtaisen avun keskuksen toimintamalli

Henkilökohtaisten avustajien keskitetyn palkkahallinnon prosessi

Päätökset yhteishankinnasta ja yhteishankinta-asiakirjat

Henkilökohtaisen avun alueellinen toimintaohje (valmistui vasta Kupera 2 – hankkeen aikana)

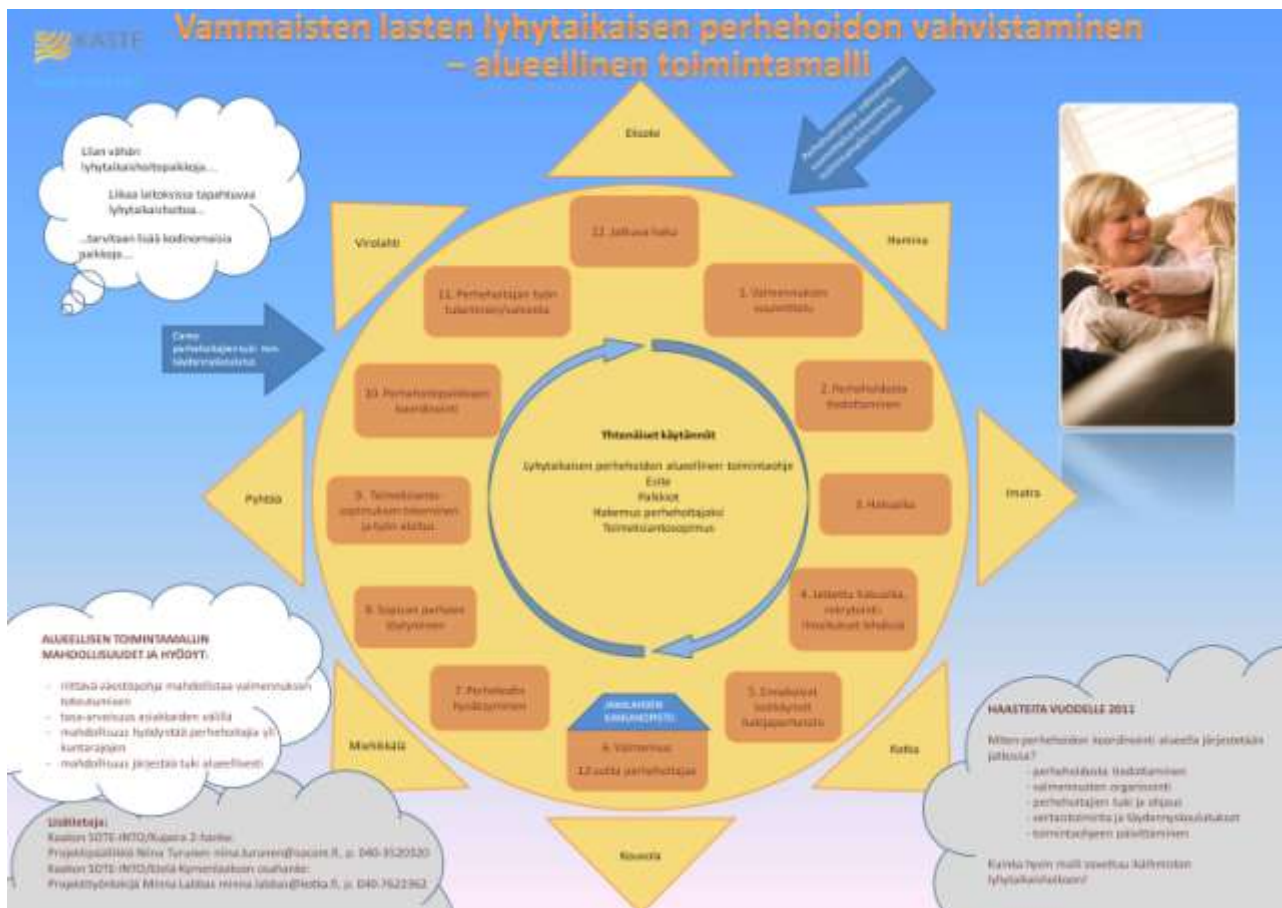
4.2.2 Vammaisten lasten ja nuorten lyhytaikaishoidon kehittäminen

Vammaisten lasten ja nuorten lyhytaikaishoitoa kehitettiin jo vammaistyön kehittämisyksikkö -hankkeen aikana ja Kuperassa on jatkettu aiemmin aloitettua työtä. Tarkoituksena on taata vammaisten lasten omaishoitajille mahdollisuus suunnitella vapaa-aikaa ja lapsille mahdollisuus luoda uusia ihmissuhteita. Lyhytaikaishoidon kehittäminen keskittyi lyhytaikaisen perhehoidon lisäämiseen ja seudullisten ryhmälomitus-ten käynnistämiseen.

Kymenlaakson sairaanhoidon- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän Carean sekä Etelä-Kymenlaakson osahankkeen kanssa on tehty yhteistyötä seudullisten ryhmälomitus-ten käynnistämiseksi Kouvolan ja Kotkan seudulla. Alueen vammaisten lasten perheiltä kartoitettiin halukkuutta ryhmälomituksiin ja etsittiin ryhmälomitukseen sopivia tiloja. Ryhmälomitus käynnistyi Carean toimesta syksyn 2010 aikana.

Ennen alueellisen perhehoitajien rekrytoinnin ja valmennuksen käynnistämistä vammaistyön kehittämisyksikkö -hankkeen aikana yhdenmukaistettiin lyhytaikaisen perhehoidon palkkiot. Alkuvuoden 2010 aikana Kupera-hankkeessa valmisteltiin yhteistyössä Etelä-Kymenlaakson osahankkeen kanssa alueellista lyhytaikaisten perhehoitajien rekrytointia ja koulutusta. Lyhytaikaisen perhehoidon koulutuksen sisältö suunniteltiin yhteistyössä Jamilahden kansanopiston, vammaispalveluhenkilöstön, perhehoitajien, vammaisten lasten vanhempien ja Perhehoitoliiton kanssa ja etsittiin alueelta sopivat kouluttajat. Toukokuussa pidettiin infotilaisuudet valmennuksesta Lappeenrannassa, Haminassa ja Kouvolassa. Tilaisuuksiin osallistui noin 25 perhehoitajuu-desta kiinnostunutta.

Työn tuloksena on valmistunut alueellisesti käyttöönotettava, pilottikoulutuksen yhteydessä kokeilussa oleva esitietolomake/hakemus perhehoitajaksi lyhytaikaishoittoon. Hakemuslomakkeen sai Socomin nettisivustolta tai kehittämisverkoston työntekijältä. Hakuaika valmennukseen päättyi 13.8. Hakemukset palautettiin keskitetysti kehittämisverkoston työntekijälle. Kuntien omaishoidosta ja vammaispalveluista vastaavat henkilöt tekivät hakijoiden koteihin ennakoivat kotikäynnit elo-syyskuussa. Kaksi hakijaa veti hakemuksensa pois hakuprosessin aikana. Valmennus käynnistyi 10.9.2010 Jamilahden kansanopistolla. Valmennuksen suoritti 12 henkilöä: kolme Kouvolaasta, kaksi Haminasta, yksi Pyhtäältä, yksi Kotkasta, yksi Imatralta, kaksi Taipalsaareltä ja kaksi Lappeenrannasta. Etelä-Karjalan pohjoispään kuntien (Ruokolah- ti, Rautjärvi, Parikkala) asukkaita ei osallistunut valmennukseen. Syyksi arvioitiin pitkä matka koulutukseen, joka tapahtui Haminassa sekä se, ettei kyseisen alueen lehdissä informoitu asiasta. Lehti-ilmoitus toi selvästi eniten hakijoita valmennukseen.

Kuvio 2. Lyhytaikaisen perhehoidon alueellinen toimintamalli

Kouluttajina toimivat vs. vammaispalvelupäällikkö Heli Peippo Kouvolasta sekä perhehoitaja Nina Klemola Imatralta. Valmennus oli viiden päivän mittainen ja käsitteli vammaisuutta ja perhehoitajuutta. Valmennuksen tavoitteena oli antaa perhehoitajille sellaiset tiedot ja valmiudet, että he voivat tehdä tietoisin päätöksen tehtävään ryhtymisestä.

Valmennuksen käynnistyttyä vammaistyön kehittämisverkosto työsti yhdessä alueen kuntien kanssa perhehoidon alueellisen toimintaohjeen, jossa määritellään palkkiot, tuki, valmennus, koulutus, toimeksiantosopimus, valvonta ja vastuut. Toimintaohje vietiin lautakuntien käsittelyyn ja hyväksyttäväksi lokakuussa 2010.

Arviointi:

Palkkiot, kriteeristöt ja lomakkeisto on yhdenmukaistettu ja esitetty kuntiin käyttöön otettavaksi loppuvuodesta 2010. Kaikki kunnat ovat ottaneet käyttöön lyhytaikaisen perhehoidon alueellisen toimintaohjeen, minkä johdosta on syntynyt yhtenäiset käytännöt ja toimintatavat koko Kaakkois-Suomen alueelle. Lisäksi on tuotettu vammaisten lasten lyhytaikaiseen perhehoitoon alueellinen rekrytointin ja valmennuksen malli. Varsinainen perhehoito palvelumuotona alkoi vasta vuoden 2011 puolella. Raportin kirjoittamisajankohtaan mennessä perhehoitajien koteihin on tehty useita tutustumiskäyntejä ja toimeksiantoja on jo syntynyt alueella muutamia.

Hankkeessa luodut hyvät käytännöt ovat hyödynnettävissä Kaakkois-Suomen ulkopuolella, muissakin maakunnissa ja yksittäisissä kunnissa. Toimintatavat ja valmennukseen luotu malli on raportoitu ja hyödynnettävissä muualla Suomessa.

Perhehoitajien saatavuus on haastavaa ja siksi kuntien yhteistä rekrytointia olisi tulevaisuudessa jatkettava ja siihen on panostettava. Lyhytaikaisen perhehoitajan työ on

tehtävä houkuttelevaksi panostamalla perhehoitajien tukeen. Koulutuksen ja vertais-tuen jatkuvuus on turvattava vuoden 2011 aikana. Tilapäisen perhehoidon kytkemi-nen osaksi henkilökohtaisen avun keskuksen Henkan toimintaa mahdollistaisi asia-kaslähtöisen palvelun usealle perheelle sekä mahdollistaa hoitajana toimimisen am-mattina vaikkapa yrityspohjaisesti palvelusetelin tullessa käyttöön. Perhehoidosta vastaavien viranhaltijoiden tapaamisia tulisi jatkaa toiminnan käynnistyttyä, jotta näh-dään miten palvelu toimii käytännössä.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa

www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html tai

www.socom.fi/julkaisut

Vammaisten lasten lyhytaikaisten perhehoitajien valmennusmalli

Hakemus lyhytaikaiseksi perhehoitajaksi

Lyhytaikaisen perhehoidon esite

Lyhytaikaisen perhehoidon toimeksiantosopimus

Lyhytaikaisen perhehoidon toimintaohje (sai lopullisen muotonsa vasta Kupe-ra 2 -hankkeessa)

Herttuainen, P. & Parikka I. 2010 Erityislasten ja –nuorten lyhytaikaishoidon tilanne ja tarpeet Etelä-Karjalassa, Saimaan ammattikorkeakoulu, opinnäyte-työ.

Kalpa, M. 2010. Erityislasten ja –nuorten lyhytaikaishoidon tilanne ja tarpeet Kymenlaaksossa, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Seppälä, A. 2010. Perhehoitajan työn haasteita vammaisen ja pitkäaikaissai-raan lapsen lyhytaikaisessa hoidossa Pohjois-Kymenlaaksossa, Kymenlaak-son ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Hämälä, T. & Smolander, T. 2010. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten lyhytaikainen perhehoito omaishoidon tukena, Saimaan ammatti-korkeakoulu, opinnäytetyö.

4.2.3 Muuttuvien palvelurakenteiden edellyttämän tutkimustyön tukeminen, osallis-tuminen tutkimusprosesseihin ja käytäntötutkimuksen toteuttaminen

Käytäntötutkimusta toteutettiin hankkeen aikana ammattikorkeakoulujen kanssa yh-teistyössä. Sekä Kymenlaakson että Saimaan ammattikorkeakoulun kanssa on tehty yhteistyötä työelämän tarpeista nousevien tutkimusten toteuttamisessa. Hankkeen ai-kana valmistui molemmista ammattikorkeakouluista opinnäytetyö liittyen vammaisten lasten lyhytaikaishoitoon. Töissä on selvitetty perheiden näkemyksiä lyhytaikaishoi-don kehittämistarpeista. Kyseisten opinnäytetöiden jatkotutkimuksena valmistui tutki-mus lyhytaikaisen perhehoidon vahvistamisen edellytyksistä. Tutkimuksessa haasta-teltiin vammaisten lasten perhehoitajia ja selvitettiin heidän näkemyksiään perhehoi-don vahvistumisen edellyttämistä asioista. Opinnäyteyhteistyötä tehdään Kymenlaak-son ammattikorkeakoulun kanssa liittyen henkilökohtaisen avun keskuksen arviointiin.

Arviointi:

Käytäntölähtöisistä tutkimuksista on saatu työelämää ja kehittämistyötä palvelevaa tietoa, jota on voitu hyödyntää uusien toimintakäytäntöjen luomisessa.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa www.socom.fi/julkaisut

Herttuainen, P. & Parikka I. 2010 Erityislasten ja –nuorten lyhytaikaishoidon tilanne ja tarpeet Etelä-Karjalassa, Saimaan ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Kalpa, M. 2010. Erityislasten ja –nuorten lyhytaikaishoidon tilanne ja tarpeet Kymenlaaksossa, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Seppälä, A. 2010. Perhehoitajan työn haasteita vammaisen ja pitkäaikaissairaalan lapsen lyhytaikaisessa hoidossa Pohjois-Kymenlaaksossa, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Hämälä, T. & Smolander, T. 2010. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten lyhytaikainen perhehoito omaishoidon tukena, Saimaan ammatti-

4.2.4 Yksityisten palveluntuottajien valvontakäytäntöjen yhtenäistäminen

Yksityisten palvelujen valvontaa on kehitetty sekä vanhus- että vammaistyön kehittämisverkostoissa. Tähän eriytettyyn kehittämistyöhön päädyttiin, koska ajateltiin, että eri kohderyhmille suunnattujen toimintayksiköiden valvontakohteet eroavat ainakin osin toisistaan.

Vanhustyön kehittämisverkoston valvontatyöryhmän tavoitteena oli yhtenäistää vanhustyön valvontakäytäntöjä koko Kaakkois-Suomen alueella. Työryhmä työsti tiiviissä yhteistyössä Aluehallintoviraston (AVI) ja Valviran kanssa sekä luvanvaraisten että ilmoitustenvaraisten valvontakäytäntöjen prosessimallinnuksia ja työohjeita. Työn tuotoksena syntyi valtakunnallista kiinnostusta herättänyt ympärivuorokautisen palvelun valvonnan lomakepohja ohjeineen. Kokeiltu ja arvioitu malli jätettiin työryhmän päätöksellä ottamatta käyttöön, kun Valviralta ja AVI:lta ilmestyi Vanhusten ympärivuorokautisten palvelujen valvontasuunnitelman toimeenpano-ohjelma vuodelle 2010, jota ohjeistettiin ottamaan käyttöön myös kunnissa. Työryhmän työstä julkaistiin monipuolisesti liitteitä sisältävä keskustelunavaus, joka auttaa valvonnan uusien käytäntöjen levittämistä ja juurruttamistyössä.

Vammaistyön toimintayksiköiden valvontaan sovellettavan valvontakertomuslomakkeen kehittäminen aloitettiin vammaistyön kehittämisyksikkö -hankkeen aikana ja silloin sovittiin lomakkeen pilotointiajaksi 1.7.–31.10.2009. Lomakkeen pilotointiin halusivat osallistua kaikki alueen kunnat. Kunnat eivät kuitenkaan ehtineet toteuttaa pilotointeja määrääjän loppuun mennessä, joten pilotointiaikaa jatkettiin tammikuun 2010 loppuun saakka. Pilotoinnista saatujen käytännön kokemusten jälkeen valvontakertomuslomake ja siihen liittyvä ohjeistus muokattiin käyttöönotettavaksi. Lomaketta suositettiin alueen kunnissa käytettäväksi siihen saakka kunnes Valviran valvontaohjelmat valmistuvat. Valvira sai 1.1.2010 sosiaalihuollon valtakunnalliseen ohjaukseen ja valvontaan liittyviä tehtäviä. Valviran tehtävänä on erityisesti ohjata ja yhtenäistää käytäntöjä. Yhdenmukaistamista tehdään laatimalla valvontasuunnitelmia myös vammaispalveluiden toimialalle. Valvirassa on tekeillä kehitysvammahuollon ympärivuorokautisen hoidon valvontaohjelma ja tässä ohjelmassa on käsitelty myös vammaisten palveluasuminen. Muiden vammaispalveluiden valvontaohjelman valmistelu alkaa vuoden 2011 alussa ja toimeenpano on vuoden 2011 lopussa. Vammaispalveluiden valvontakäytäntöjä yhtenäistettiin ja selkiytettiin Kaakkois-Suomen alueella työstämällä ennalta sovittuun ja akuutin valvontaprosessin kaaviot valvontaa suorittavien viranomaisten käyttöön. Työskentelyn aikana työryhmä teki yhteistyötä Valviran ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa. Kupera-hankkeen johtoryhmä kirjelmöi

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle keväällä 2010 ja esitti, että aluehallintovirasto kiinnittäisi erityistä huomiota aluehallintovirastojen ja kuntien yhteistyön tehostamiseen yksityisten palveluntuottajien valvonnassa sekä valvontakohteista tiedottamiseen kunnille vuosittain etukäteen.

Arviointi:

Yksityisten palvelujen valvontaprosessi ja –lomake on hyväksytty uudeksi käytännöksi kaikissa kunnissa. Joissakin kunnissa (Hamina, Eksote) ei ole vielä ollut valvontakäyntejä, mutta jatkossa tarkoituksena on noudattaa hankkeessa muokattua käytäntöä. Pienissä kunnissa kuten Miehikkälä-Virolahdella ei vielä ole yksityisiä palveluntuottajia. Yhtenäiset käytännöt yksityisten palveluntuottajien valvonnassa luovat pohjan tasalaatuiselle palvelulle koko Kaakkois-Suomessa. Näillä käytännöillä varmistetaan asiakkaalle tuotettavan palvelun laatua sekä omissa että ostopalveluissa. Valvonta pysyy tasoltaan samanlaisena riippumatta valvontaa suorittavasta henkilöstä, kun lomake on selvä ja samat asiat käydään läpi. Yhtenäinen lomake auttaa myös palveluntuottajaa tarkastelemaan ja kehittämään omaa toimintaansa toivottuun suuntaan. Mahdollisiin ilmeneviin epäkohtiin puuttuminen on selkeiden toimintakäytäntöjen kautta sääntillisempää. Kollegiaalisen tuen saanti valvontaa suorittavien henkilöiden kesken on helpompaa, kun puhutaan samasta lomakkeesta ja sen sisällöistä sekä pohditaan sen hyödynnettävyyttä muullakin tavalla.

Lomaketta ja ohjetta voi hyödyntää laajasti sosiaalipalveluissa ja muissa kunnissa. Lomaketta tulisi pitää ajan tasalla ja arvioida yhdessä sen toimivuutta jatkossakin. Avohuollon palvelujen valvonnan kehittäminen esimerkiksi kotiin tuotettavien palveluiden osalta olisi tarpeen tulevaisuudessa. Eri valvontaviranomaisten (Valvira, AVI, kunnat) työnjakoa tulee edelleen jäsentää. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on luvannut ottaa Kuperan johtoryhmän esille nostaman asian esille aluehallintovirastojen ja Valviran yhteisessä sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaryhmässä, jotta asia linjattaisiin valtakunnalliseksi toimintamalliksi.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa

www.socom.fi/julkaisut ja

www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html

Raitanen, Marko (2010) Yksityisten palveluntuottajien valvonta: Keskustelunavaus vuorovaikutuksellisesta etukäteisvalvonnasta. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisuja B.13:2010
vammaistyön valvontakertomuslomake ja ohjeistus
ennalta sovitun valvontaprosessin kuvaus
akuutin valvontaprosessin kuvaus

4.2.5 Kehitysvammahuollon asiakasmaksukäytäntöjen yhdenmukaistaminen

Vammaistyön kehittämisyksikkö -hankkeen aikana tehdyn selvitystyön perusteella todettiin, että kehitysvammahuollon asiakasmaksukäytännöt vaihtelivat kunnittain ja asiakkaiden tasa-arvo ei toteutunut. Tämän johdosta tehtiin suositusluonnos kehitysvammahuollon ylläpitomaksujen määräytymisperusteista ja asiakkaalle jäävästä käytövarasta. Suositusluonnos oli kevään 2010 aikana kommenttikierroksella alueen vammaisneuvostoilla. Kommenttien jälkeen suositus lähetettiin alueen kuntiin ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle käyttöönotettavaksi.

Arviointi:

Kehitysvammahuollon asiakasmaksukäytäntöjen yhdenmukaistamisessa on otettu yhtenäisesti käyttöön käsite ylläpitomaksu tarkoittamaan normaalista elämisestä aiheutuvia vammasta riippumattomia kuluja. Ylläpitomaksun sisältö on yhtenäinen Kaakkois-Suomen alueella. Ylläpitomaksu perustuu nyt todellisiin kuluihin ja selkeästi määritelty maksun sisältö luo tasa-arvoa asiakkaiden kohteluun. Lisäksi suosituksessa määriteltiin yhtenäinen taso asiakasmaksujen jälkeen käteen jäävälle käyttövaralle, jonka suuruudeksi määriteltiin 180 €. Kouvolan kaupungin osalta käyttövaraksi vahvistettiin 170 €, mikä on yhdenmukainen aiemmin vahvistetun mm. vanhusten käyttövaran kanssa.

Tuotos: sähköinen versio osoitteessa

http://www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html

Suositus kehitysvammahuollon ylläpitomaksun määräytymisperusteista ja asiakkaalle jäävästä käyttövarasta

4.2.6 Muistipoliklinikkatoiminnan kehittäminen

Muistipoliklinikkatoimintaa kehitti työryhmä, jonka tarkoituksena oli yhtenäistää käytäntöjä koko Kaakkois-Suomen alueella. Työryhmä työsti ja päivitti muistipotilaan hoitopolkuja, kartoitti hoitotyön tueksi tarvittavien oppaiden ja kirjallisten ohjeiden olemassaoloa sekä tarvittavia tukitoimia. Työryhmä päätti työskentelynsä syksyllä 2009 saavutettuaan asettamansa osatavoitteet: muistipotilaan hoitopolut mallinnettuna verkkoon sekä materiaalia toiminnan tueksi. Osa työryhmään kuuluvista henkilöistä jatkoi muistipoliklinikoiden kehittämistehtävää muissa jo olemassa olevissa verkostoissa ja työryhmissä.

Arviointi:

Kentältä noussut tarve muistipoliklinikkatoiminnan kehittämiseksi ratkesi pääosin valtakunnallisten toimijoiden ilmoitukseen uusien oppaiden julkaisemisesta. Lisäksi useita keskeisiä prosesseja ryhdyttiin kuvaamaan organisaatioiden omissa työryhmissä.

4.3 Henkilöstön osaamisen, osallisuuden ja johtamisen vahvistaminen

4.3.1 Osallistuminen opetussuunnitelmien ja täydennyskoulutusten laatimiseen sekä opinnäytetöiden hyödyntämisen tehostamiseen

Vanhustyön kehittämisverkosto on saanut kannustettua kaikki alueen vanhustyötä kouluttavat oppilaitokset (Aktiva, Ekami, Ekamo, Ksao, Kyamk, Saimia) pitämään kehittämistehtävien ja opinnäytteiden esittämistilaisuudet yleisölle avoimina. Sen lisäksi, että toimintatapa tuo käytännön ideoita työelämään, se mahdollistaa myös oppilaitosten ja opiskelijoiden laajemman yhteistoiminnan. Toimintamallia on juurruttanut oppilaitostyöryhmä ja siitä on julkaistu kahden jutun yhteisartikkeli Vanhustyö -lehdessä. Toimintamalli on jäännyt hankekauden jälkeen käytäntöön.

Lisäksi vanhustyön kehittämisverkosto on osallistunut Kouvolan seudun ammattiopiston vanhustyön erikoisammattitutkinnon suunnitteluryhmään ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kehittämistyöryhmän kokouksiin. Jälkimmäisessä kehittämisen kohteena ovat olleet osaamisprofiilin määrittely työelämän tarpeiden näkökulmasta sekä osaamisperustaisen opetussuunnitelman sisällöt (210op).

Vammaistyön kehittämisverkosto on tukenut Kouvolan seudun ammattiopistossa (KSAO) suunnitteilla olevan lähihoitajan perustutkintoon kuuluvan vammaistyön koulutusohjelman suunnittelutyötä. Koulutus ei toteutunut, koska hakijoita ei ollut riittävää määrää.

Kehittämisverkostot ovat välittäneet koko toimintansa ajan työelämän tarpeista nousevia täydennyskoulutustarpeita alueen oppilaitoksille. Lisäksi Vanhustyön kehittämisverkosto on julkaissut KSAOn lähihoitajaopiskelijoiden opinnäytetyöhön ”Seniorit kuntoon kotikonstein” liittyvän kotikuntoiluoppaan, jota on jaettu osastoille ja oppilaitoksiin. Vammaistyön kehittämisverkosto on suunnitellut yhteistyössä Etelä-Karjalan kesäyliopiston kanssa palvelusuunnitteluun liittyviä täydennyskoulutuksia.

Vammaispalveluiden henkilöstön osaamisen edistämiseksi vammaistyön kehittämisverkosto toteutti yhtenäiset palvelusuunnitelmakäytännöt Kaakkois-Suomen alueelle – koulutussarjan kuntien sosiaalityöntekijöille ja palveluohjaajille palvelusuunnitelmalomakekäytäntöjen kehittämisessä nousseiden tarpeiden pohjalta.

Arviointi:

Kehittämisverkosto on ollut aktiivinen toimija suhteessa oppilaitoksiin. Sen myötävaikutuksesta on alueella ollut ajankohtaista täydennyskoulutusta vanhus- ja vammaistyön työntekijöille. Kehittämisverkoston työelämäyhteyksien kautta on ollut helppo selvittää uusien tutkintojen tarvetta alueella. Kehittämisverkostot on tunnistettu oppilaitoksissa työelämlähtöiseksi yhteistyökumppaniksi, jonka kautta saadaan tietoa koko alueen koulutustarpeista.

Tuotokset: sähköiset versiot osoitteessa

www.socom.fi/paattyneet_hankkeet_ks_kupera_1.html

Vanhustyön kehittämis tehtävät ja opinnäytetyöt on esitelty yleisölle avoimissa tapahtumissa kaikissa alueen oppilaitoksissa vähintään kerran hankkeen aikana. Toimintamallia toteutetaan hankkeen päättymisen jälkeen.

Kotikuntoiluopas –esite

4.3.2 Aikuiskoulutuskokeilujen käynnistämisen tukeminen ja yksittäisten koulutusten ja opintokokonaisuuksien liittämisen edistäminen esim. osaksi lähihoitajan tutkintoa

Vammaistyön kehittämisverkosto on ollut mukana käynnistämässä ja suunnittelemassa useita vammaistyön opintoja alueella sekä kehittämisyksikkö -hankkeen että Kupe-ra-hankkeen aikana. Vammaistyön kehittämisverkoston, assistentti.infon ja Valkealan kristillisen kansanopiston yhteistyön tuloksena käynnistyi alueella henkilökohtaisten avustajien ammattiin valmentava koulutus syksyllä 2009 Valkealan kristillisellä kansanopistolla. Kevään 2010 aikana koulutuksen toteutumista on seurattu ja tietoa siitä on välitetty Ruokolahdella toimivalle Jaakkiman kristilliselle kansanopistolle. Vammaistyön kehittämisverkosto on tukenut Jaakkiman opiston henkilökohtaisten avustajien koulutuksen suunnittelua ja käynnistämistä. Henkilökohtaisten avustajien koulutus käynnistyi syyskuussa 2010 Jaakkiman opistossa.

Helmikuussa 2010 järjestettiin alueen kehitysvammahuollon toimijoille työkokous yhteistyössä Etelä-Karjalan aikuisopisto AKTIVA:n kanssa. Tarkoituksena oli kartoittaa kehitysvammahuollon ammattitutkinnon käynnistämistarvetta Etelä-Karjalassa. Työkokoukseen osallistui runsaasti kehitysvammahuollon asiantuntijoita ja koulutuksen

suunnittelua tällä perusteella jatketaan. Vammaistyön kehittämisverkosto on tiedottanut koulutussuunnittelun etenemisestä työelämän edustajille. Koulutuksen on määrä käynnistyä syksyllä 2011.

Vammaistyön kehittämisverkosto on jatkanut kevään aikana yhteistyötä Etelä-Karjalan aikuisopisto AKTIVA:n kanssa puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkinnon näyttötutkintotyöryhmässä.

Arviointi:

Vammaistyön kehittämisverkoston myötävaikutuksesta on syntynyt alueelle uusia aikuiskoulutuskokeiluja. Verkostomainen toiminta on mahdollistanut useiden toimijoiden saamisen mukaan tutkintojen tarpeen selvittelyyn, tutkintojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Tuotos:

Henkilökohtaisen avustajan ammattiin valmentava koulutus Jaakkiman opistolla

4.3.3 Sosiokulttuuristen työmenetelmien käyttöönoton tukeminen

Vanhustyön kehittämisverkostossa on toiminut sosiokulttuurisen työn kehittämisryhmä, jonka tavoitteena oli työstää kokeilutoiminnan avulla työyhteisöjen omaa sosiokulttuurista kehittämistyötä tukeva julkaisu. Julkaisun osioiksi nostettiin luovat menetelmät muistelutyössä (Kotka), muistorasiatyöskentely (Imatra), muistojen teatteri – ryhmätoiminta (Hamina). Kehittämissuunnittelijat ovat koordinoineet toimintaa sekä seuranneet ja arvioineet työn sekä kokeilutoiminnan tuotoksia. Yhteistyötä muistelutyön tutkimus- ja kehittämiskeskus Muistojen talon kanssa on jatkettu aktiivisesti mm. koulutusten järjestämisessä.

Arviointi:

Sosiokulttuurisissa menetelmissä on koulutettu henkilöstöä pilottihankkeisiin ja pilottikohteissa toiminta on jäänyt elämään. Tuotoksia levitetään ja juurrutetaan koko Kaakkois-Suomen alueelle opasjulkaisun avulla. Oppaassa kuvatut toimintatavat ovat hyödynnettävissä valtakunnallisesti, laajempaa levitystä varten opas on julkaistu sähköisenä. Jatkossa tarvitaan kasvavassa määrin sosiokulttuuristen menetelmien pitämistä keskusteluissa, sillä laitosvaltaisuutta ei pureta ainoastaan paikkojen määrää vähentämällä vaan toimintatapoja muuttamalla.

Tuotokset: sähköinen versio osoitteessa www.socom.fi/julkaisut

Raitanen Marko, Ruuskanen Pia & Järvinen Soile (2010) Henkilöstö muistelutyön mahdollistajana: Kuvauksia sosiokulttuuristen työmenetelmien käyttöönotosta työyhteisöissä. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisuja B.14:2010

4.4. Kustannuskehityksen hillitseminen

4.4.1 Henkilökohtaisen avun yhdenmukaiset kilpailutuskriteerit

Vammaistyön kehittämisverkosto on osallistunut ASPA-säätiön ja assistentti.infon Omaan elämään- Turvallisen asumisen projektin henkilökohtainen apu palvelutuot-

teena –työryhmään ja välittänyt sen tuotoksia Kaakkois-Suomen alueen toimijoille. Valtakunnallisessa yhteistyössä on luotu kriteerit henkilökohtaisen avun kilpailuttamiseen ja niitä on tarkoitettu hyödyntää Kaakkois-Suomen alueella myöhemmin henkilökohtaisen avun kilpailutuksessa ja palvelusetelin valmistelussa.

4.4.2 Henkilökohtaisen avun palvelusetelin valmistelu

Vammaistyön kehittämisverkosto kokosi Kaakon SOTE-INTO –osahankkeet yhteiseen keskusteluun henkilökohtaisen avun palvelusetelin valmisteluun liittyen. Sitran kuntaohjelman vammaispalvelujen palveluseteliprojektin projektinjohtaja Johanna Mätäsaho kävi esittelemässä Kupera-hankkeen työryhmälle heidän hankkeessaan tehtyä työtä. Palveluseteli soveltuu hyvin työnantajamallia täydentäväksi sekä säännöllisiin pieniin tuntimääriin, joihin on muutoin haasteellista löytää tekijää. Palvelusuunnitelman tekovaiheessa on tärkeää tunnistaa asiakkaan tarpeista ne, joihin palveluseteliä kannattaa tarjota sekä asiakkaan kyky ja halu käyttää palveluseteliä. Elokuussa pidetyssä kokouksessa päätettiin, että henkilökohtaisen avun palvelusetelin kehittämistyötä jatketaan kevään 2011 aikana Kupera 2 -hankkeessa.

Arviointi:

Henkilökohtaisen avun palvelusetelin kehittäminen on ajankohtaista ja tarpeellista koko Kaakkois-Suomen alueella. Kehittämistyö on kuitenkin käynnistynyt hitaasti ja yhteistä kehittämistyötä on hidastanut samanaikainen mutta toisistaan erillinen valmistelutyö eri puolilla Kaakkois-Suomea. Tämän takia asia ei vuoden 2010 aikana juurikaan edennyt tässä hankkeessa. Yhteistyötä on jatkossa tarpeen tiivistää eri toimijoiden välillä sekä tunnistaa toisistaan erillisen kehittämisen osa-alueet. Sitä ennen alueen vammaispalvelujen ja Kupera 2-hankkeen henkilöstö perehtyvät eri tahojen tuottamaan materiaaliin koskien henkilökohtaisen avun palveluseteliä. Tavoitteena on kevään 2011 aikana saada alueelle yhteiset palveluntuottajien hyväksymiskriteerit. Tehdävä työ on sen jälkeen käyttöönotettavissa alueella keväällä 2011 käynnistytävissä palvelusetelihankeissa. Tarkoituksenmukaista olisi, että kaikille kunnille tehdään yhteisiin kriteeristöihin pohjautuvat esitykset ainakin henkilökohtaisen avun palvelusetelin käyttöönotosta.

5. Yhteistyö

5.1 Paikallinen yhteistyö

Kupera-hankkeen aikana on tehty erityisen tiivistä yhteistyötä alueen ammattikorkeakoulujen, toisen asteen oppilaitosten, kansanopistojen ja kolmannen sektorin kanssa. Oppilaitosyhteistyö on toteutunut kehittämisteemoihin liittyvinä käytäntölähtöisinä opinnäytetöinä, aikuiskoulutuskokeiluina ja työelämälähtöisten koulutustarpeiden kartoittamisena sekä opetussuunnitelmien sisältöjen suunnitteluna. Opinnäytetöistä on saatu kehittämistyötä tukevaa tietoa. Uusina työelämän tarpeista nousseina koulutuksina on käynnistetty henkilökohtaisten avustajien koulutus sekä vammaisten lasten perhehoitajien valmennus. Näistä on kerrottu tarkemmin raportin kohdissa 4.2.2, 4.2.3, 4.3.1, 4.3.2.

Vanhustyön kehittämisverkosto on välittänyt säännöllisesti opinnäytetyön aiheita alan oppilaitoksille sekä antanut konsultaatioapua opiskelijoille. Vanhustyön kehittämisverkosto on käynyt myös esittelemässä sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoille omaa työtään sekä luennoimassa heille kehittämistyöstä sekä Kymenlaaksossa että Etelä-Karjalassa. Lisäksi on osallistuttu sekä ammattikorkeakoulujen että toisen asteen oppilaitosten vanhustyön koulutusohjelmien kehittämistyöryhmiin.

Vanhustyön kehittämisverkoston koolle kutsuma sosiaali- ja terveystalouden ammattikorkeakoulujen sekä toisen asteen oppilaitosten työryhmä on jatkanut työskentelyä, jossa tuetaan ja levitetään kehittämistehtävien julkisen esittelyn toimintamallia. ks. luku 4.3.1

Kymenlaakson ammattikorkeakoulun geronomiopiskelijat ovat osallistuneet Vanhustyön kehittämisverkoston toteuttamiin kuntavierailuihin, tapahtumiin ja koulutuksiin, jossa he ovat antaneet lisäpanostuksensa kuntouttavien ja osallistavien työmenetelmien juurruttamisessa ja levittämisessä käytäntöön (mm. liikuntaohjaus, opastus- ja neuvontatyö). Kouvolan seudun ammattipiston lähihoitajaopiskelijoiden kanssa on julkaistu kotikuntoiluopas, jota on jaettu kuntiin sekä eri yhteistyöoppilaitoksiin sekä tehty nettiversio Socomin sivuille. Oppaan avulla pyritään lisäämään ikäihmisten omaehtoista kuntoa ja toimintakyvyn ylläpitoa sekä kannustamaan myös muita oppilaitoksia käytännönläheisten opinnäytetöiden tekemiseen.

Lisäksi oppilaitosyhteistyö on toteutunut yhteisinä teemapäivinä, joiden suunnitteluun ja toteutukseen ovat osallistuneet oppilaitosten ohella järjestöt ja vanhusneuvostot. Hankkeessa on järjestetty iäkkäiden ulkoilupäivätapahtuma 8.10.2009 Mäkilän palvelukeskuksessa Kouvolassa yhteistyössä Kouvolan ikäihmisten neuvoston, sosiaali- ja terveystalouden oppilaitosten, eläkeläisjärjestöjen, vanhustyöntekijöiden ja omaisten kanssa. Tempauksen yhteydessä haastettiin kaikki Kaakkois-Suomen vanhusneuvostot mukaan valtakunnallisen iäkkäiden ulkoilupäivätapahtuman järjestämiseen omalla paikkakunnalla. Tähän haasteeseen vastasi seitsemän vanhusneuvostoa.

Vammaistyön kehittämisverkosto on jatkanut käytäntöä, jossa se kutsuu paikallisyhdistyksiä keskustelemaan ajankohtaisista kehittämisteemoista kaksi kertaa vuodessa. Huhti-toukokuussa tapaamiset järjestettiin Kotkassa, Rautjärvellä, Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Vammaisneuvostoilta on pyydetty kommentteja henkilökohtaista apua ja kehitysvammahuollon ylläpitomaksuja koskevista toimintaohjeista. Järjestöt ovat olleet edustettuina työryhmissä, joihin he ovat voineet tuoda asiakkaan kokemustietoa.

Kymenlaakson keskussairaalaan perustettiin syksyllä 2009 Vajaaliikkeisten Kunnan kannustamana alueellinen asiantuntijatoimikunta, joka on käynnistänyt Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten harrastustoiminnan yhteistoimintamalli Kymenlaakson alueella – kehittämishankkeen. Vammaistyön kehittämisverkosto on ollut tukemassa hankkeen käynnistämistä vahvistamalla eri asiantuntijoiden verkostoitumista ja välittämällä Kouvolan seudulla vuonna 2008 käynnistyneen erityislasten liikuntakerhon toimintamallin hyviä käytäntöjä. Hankkeen tueksi on Kuopio-hankkeen toimesta toteutettu verkostopalaveri tulevaisuuden muistelumenetelmällä, jossa tehtiin yhteistyötä Socomin ylläpitämän Kaakkois-Suomen verkostopankin kanssa. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten harrastustoiminnan yhteistoimintamallia Kymenlaakson alueella pilotoidaan parhaillaan ja tuloksena syntyvä harrastustoiminnan yhteistyömalli tullaan julkaisemaan Vajaaliikkeisten kunto ry:n Lapsen ja nuoren hyvän kuntoutuksen toteutuminen palveluverkostossa 2007- 2011 – hankkeen loppuraportoinnin yhteydessä.

Kevään ja alkukesän 2009 aikana tehtyjen vanhustyön johtajien ja esimiesten kuntatapaamisten pohjalta järjestettiin heille työkokous 15.10.2009. Kokouksessa käsiteltiin kehittämisen ajankohtaisia haasteita sekä ideoitiin henkilöstön osaamisen lisäämisen keinoja, erityisosaamisen hyödyntämistä sekä koulutusten hyödyntämistä työelämässä. Tärkeimmiksi asioiksi nousivat vertaistuki ja työyhteisön kehittäminen. Edellisen muodostivat työnohjauksen keskeiset asiat. Jälkimmäisen muodostivat koulutusten hyödyntäminen, yhteiset kehittämishankkeet ja prosessikuvaukset. Jatkossa tapaa-

misista pyritään luomaan säännöllisesti kokoontuva vertaistuen ryhmä vanhustyön johtajille.

5.2 Osahankkeiden välinen yhteistyö

Osahankkeiden välinen yhteistyö projektipäällikkötiimin kautta on edistänyt hankkeen sisäistä tiedonkulkua ja hankkeen etenemistä. Projektipäällikkötiimi, jonka muodostivat kunkin osahankkeen projektipäälliköt, työsti hanketason kokonaissuunnitelmaa, yhteisiä workshopeja, koulutuksia sekä arviointia. Se on mahdollistanut hyvien käytäntöjen leviämisen ja oppimisen muilta osahankkeilta. Jokaisen osahankkeen ei ole tarvinnut luoda jokaista toimintamallia alusta asti, vaan jo valmiiksi suunniteltuja prosesseja on voitu hyödyntää ja viedä nopeammin toisella alueella käytäntöön. Koko hankealueella toimivan Kupera-hankkeen edustaja osallistui Kouvolan ja Etelä-Kymenlaakson osahankkeiden johtoryhmien kokouksiin, mikä edisti koko aluetta koskevien asioiden eteenpäin viemistä, toimintamallien suunnittelua, kehittämistyön resursointia ja tiedonkulkua. Kupera-hankkeessa kehitetyt asiat ovat olleet koko alueelle yhteisiä ja edellyttäneet enemmän koko alueen yhteistä työskentelyä kuin muiden osahankkeiden toiminta.

5.3 Valtakunnallinen yhteistyö

Kupera-hanke on toiminut vanhus- ja vammaistyössä linkkinä alueellisen ja valtakunnallisen kehittämistyön välillä. Alueella toteutettua kehittämistyötä on levitetty valtakunnallisissa verkostoissa ja toisaalta muualla tehdystä työstä on otettu mallia alueelle. Henkilökohtaisen avun myöntämiskriteereihin ja palvelusuunnitelmaan liittyvässä kehittämistyössä on tehty tiivistä yhteistyötä Espoon kaupungin kanssa. Vammaispalvelulain mukaisen palvelutarpeen selvittämisen ja palvelusuunnitelmalomakkeen sisältö ja rakenne on ollut kommentoitavana STM:n nimittämässä vammaispalvelun muutosten toimeenpanon ohjausryhmässä. Hankkeessa tehty palvelusuunnitelmalomake ohjaistuksineen on julkaistu maaliskuussa 2011 avatussa Sosiaaliportin Vammaispalvelujen käsikirjassa. Vammaistyön toimintayksiköiden valvontaan sovellettavan valvontakertomuslomakkeen sisältöä on välitetty Valviran työryhmälle, joka parhaillaan työstää valtakunnallista ympärivuorokautisen kehitysvammahuollon valvontaohjelmaa. Perhehoitoliitto ja sieltä erityisesti kehittämisspäälikkö Maria Kuukkanen on tukenut lyhytaikaisten perhehoitajien valmennuksen suunnittelua ja organisointia alueella. Henkilökohtaisen avun keskuksen kehittämistyössä on hyödynnetty muiden eri puolilla Suomea toimivien keskusten kokemuksia. Toukokuussa 2010 käytiin tutustumiskäynnillä Honkalampisäätiön avustajakeskuksessa. Henkilökohtaisen avun keskuksen väliselle yhteistyölle luontevana kanavana toimii Assistentti.infon henkilökohtaisen avun keskuksen jaosto, johon Kaakkois-Suomen henkilökohtaisen avun keskus kuuluu. Avustajaportti.fi –verkkopalvelun käyttöönotossa ja sen edelleen kehittämisessä on tehty yhteistyötä Invalidiliiton kanssa.

6. Osahankkeen tiedotus

Kupera-hankkeen toiminnasta tiedotettiin Socomin tiedotteessa, joka ilmestyi 3-4 kertaa vuodessa. Lisäksi ajankohtaisista tapahtumista ja seminaareista tiedotettiin sähköpostitse keskeisille sidosryhmille sekä Socomin nettisivuilla ajankohtaista-osiossa ja etusivulla. Koulutukset ja tapahtumat julkaistiin myös Socomin koulutus- ja tapahtumakalenterissa. Projektihenkilöstö kävi myös kutsuttuna puhujana eri sidosryhmien järjestämissä tilaisuuksissa, joissa esiteltiin hankkeessa tehtävää työtä. Tarkemmat tiedot seminaareista ja tilaisuuksista löytyy liitteestä 4.

Vanhustyön kehittämisverkostossa tehostettiin Kupera-hankkeen aikana Moodle -verkkoympäristön käyttöä tiedon jakamisen välineenä. Moodlen kautta tiedotettiin sähköpostiviesteinä mm. uusimmista väitöksistä ja tutkimustuloksista, erilaisten seminaarien annista, uusista oppaista ja toimintamalleista, hankkeiden tuotoksista sekä muista alan ajankohtaisista asioista. Moodlella on lähes 600 rekisteröitynyttä käyttäjää Kaakkois-Suomessa ja palaute on ollut erittäin positiivista. Eri yhteyksissä on organisaatioiden monille tasoille menevän tiedotuksen arvioitu tukevan lähiesimiehen työtä vähentämällä muutosvastarintaa sekä lisäävän tietoisuutta siitä mikä vanhustyön kehittämisessä on mahdollista. Tarkoituksena on lisätä tiedon hyödyntämistä työyhteisöissä ja tiimeissä käsittelemällä viestejä mm. tiimipalavereissa, osastotunneilla, henkilöstöpalavereissa ja oppitunneilla sekä ottamalla käyttöön ja soveltamalla hyviä käytäntöjä ja tutkittua tietoa oman toiminnan kehittämisessä.

Uutena asiana vanhustyön kehittämisverkoston verkkosivuille tuotettiin Vanhustyön tueksi -osio, jonka tarkoituksena on jakaa tietoa olemassa olevista hyvistä työmenetelmistä, työtä tukevista oppaista ja ohjeista sekä opinnäytetöistä. Vanhustyön tueksi sivuille on kerätty lähes 100 käytännönläheistä opasta mm. liikuntaan ja kuntoutukseen, muistisairauksiin, sosiokulttuuriin menetelmiin sekä ravitsemukseen ja ruokaan liittyvistä asioista. Vanhustyön tueksi -sivusto on osoitteessa:

http://www.socom.fi/hankkeet/h_vanhustyo_vanhustyon_tueksi.html

Vanhustyön kehittämisverkostossa hyödynnettiin aiemmassa kehittämistyössä laadittua työyhteisöjen oman kehittämistoiminnan tukemisen opasta levittämällä hyviä käytäntöjä, jakamalla tietoa ja tekemällä kehittämistyötä näkyväksi. Vanhustyön kehittämismissuunnittelijat ovat laatineet myös hyvät käytännöt kuvausmallin, jonka avulla voidaan kuvata hyviä toimintatapoja. Perusidea lomakkeessa on auttaa tiivistämään hyväksi arvioidusta toiminnasta olennainen elementti, eli se mikä tekee jonkin tilanteen tai toteutuksen hyväksi ja toimivaksi. Tärkeintä on saada tämä tieto helpolla tavalla yleiseen jakoon ja pohdintaan. Luonnollisia päämääriä ovat myös käytännön edelleen kehittäminen sekä käyttöönotto. Hyvien käytäntöjen kuvaamista voi tehdä mm. erilaisen tutustumiskäyntien yhteydessä. Eksote on käyttänyt lomaketta taustatiedon keräämisessä vertaispäivissään.

Aiemman kehittämistyön tuotoksena syntyneitä, päivitettyä ja muokattua hankerekisteriä on markkinoitu edelleen. Rekisteriä voi hyödyntää vanhus- ja vammaistyön kartoittamisessa ja verkostoitumisessa.

7. Osahankkeen vaikutukset

Kupera-osahanke on toteuttanut vanhus- ja vammaistyön kehittämistyötä monen kehittämisteeman kautta. Hankkeen aikana on noussut alueella keskeiset ”kärkiteemat”. Olennaista on ollut löytää ne asiat, jotka ovat koko toimialueelle yhteisiä ja merkittäviä. Kupera-osahanke on toteuttanut monta palvelurakenteeseen liittyvää osiota, joita ovat olleet esimerkiksi henkilökohtaisen avun keskuksen sekä lyhytaikaisen perhoidon kehittäminen. Lisäksi hankkeen aikana on luotu uusia työvälineitä asiakastyöhön ja yhtenäistetty työprosesseja. Kaikkien työstettyjen osa-alueiden kohdalla käytännöt ovat yhtenäistyneet alueella, mikä tuo palvelurakenteelle selkeyttä sekä asiakkaiden että työntekijöiden näkökulmasta. Asiakkaille tärkeä arvo on palveluiden yhdenvertaisuus, johon yhtenäisellä toimintatavalla on päästy.

Aluehallintoviraston sosiaalihuollon johtavan ylitarkastajan Marja Kaasalaisen mukaan vammaispalvelulain säätämisen yhteydessä on ollut tavoitteena vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden, itsemääräämisoikeuden ja tasa-arvon toteuttaminen yhteiskunnassa. Ihmisten yhteydenotot ja kantelut lääninhallitukseen ja 1.1.2010 al-

kaen aluehallintovirastoon ovat osoittaneet tavoitteen todella hidasta etenemistä vuosien mittaan. Kuntien käytännöt vammaispalvelujen järjestämisessä ovat vaihdelleet suuresti yhteisestä lainsäädännöstä huolimatta. Aluehallintoviraston näkökulmasta muutos tältä osin parempaan on lähtenyt toteutumaan Kaakkois-Suomessa, kun alueen kunnat ovat vammaispalvelujen kehittämishankkeiden ja sosiaalialan osaamiskeskuksen Socomin tuella lähteneet yhtenäistämään vammaispalvelujen käytäntöjä. Vammaispalveluihin kohdistuneet kantelut ovat vähentyneet Kaakkois-Suomen alueella aikaisempiin vuosiin verrattuna huomattavasti. Kehittämishankkeissa on tehty hyvää työtä yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi ja vammaiset henkilöt ovat päässeet myös itse määrittelemään avun tarvettaan.

Hanke on vaikuttanut vertikaalisen yhteistyön lisääntymiseen ja yhteisen näkökulman muodostumiseen. Terveystuella ja sosiaalihuollon integraatio on syventynyt vammaistyössä – on syntynyt todellista yhteistyötä asiakkaan palvelujen selkeyttämiseksi. Muun muassa henkilökohtaisen avun keskuksen toimintamallin kehittäminen on tuonut alueelle kokemusta kehittämistyöstä ja palveluiden järjestämisestä yli kunta- ja maakuntarajojen. Ostopalvelujen laatu puolestaan kehittyy valvontakäytäntöjen myötä ja ilmeneviin epäkohtiin puuttuminen on selkeiden toimintakäytäntöjen kautta sääntillisempää.

Avustajien keskitetty rekrytointi ja välittäminen vähentää pitkällä aikavälillä vammaispalveluhenkilöstön työtä, vaikkakin osa asiakasyhteistyötoista menee edelleen kunnan. Myös kotihoidon palveluiden tarpeen arvellaan pitkällä aikavälillä vähenevän, vaikka muutosta ei vielä voida havaita. Henkilökohtaisen avun ostopalveluiden vähentäminen on tässä vaiheessa vaikea arvioida, koska keskuksen perustamisajankohtana astui voimaan vammaispalvelulain uudistus, joka toi henkilökohtaisen avun subjektiiviseksi oikeudeksi ja on lisännyt palveluiden kysyntää.

Kupera –hanke on ollut aktiivinen toimija suhteessa oppilaitoksiin. Sen myötävaikutuksesta on alueella ollut ajankohtaista täydennyskoulutusta vanhus- ja vammaistyön työntekijöille. Kehittämisverkoston työelämäyhteyksien kautta on ollut helppo selvittää uusien tukitoimien tarvetta alueella. Kehittämisverkostot on tunnistettu oppilaitoksissa työelämälähtöiseksi yhteistyökumppaniksi, jonka kautta saadaan tietoa koko alueen koulutustarpeista. Vammaistyön kehittämisverkoston myötävaikutuksella on Kymenlaaksossa pilotoitu henkilökohtaisten avustajien koulutusta laajennettu Etelä-Karjalaan.

Hankkeella ei ollut toivottua vaikutusta pysyviin kehittämisrakenteisiin, koska sosiaali- ja terveydenhuollon hallintolaki, joka olisi luonut valtakunnalliset suuntaviivat tavoitteelle, ei annettu hankeajankautana. Vaikka pysyvää kehittämisrakennetta ei syntynyt, tärkeä muutos näkyy yhteistyön lisääntymisenä ja näkynä siitä, että yhteistyö hyödyttää asiakkaita. Toiveeksi jää edelleen kehittämisrakenteiden pysyvyys.

8. Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet

Kaakkois-Suomen vanhus- ja vammaistyön kehittämisverkoston toimintaan on osallistunut useita satoja vanhus- ja vammaistyön toimijoita julkiselta, kolmannelta ja yksityiseltä sektorilta, eri puolilta Kaakkois-Suomea. Verkostomainen työote on mahdollistanut uusien toimintamallien suunnittelun ja kokeilun monitoimijaisessa ja maakuntarajat ylittävässä yhteistyössä. Valtakunnalliset yhteydet eri tahoihin ovat vahvistaneet kehittämistoimintaa Kaakkois-Suomen alueella. Lisäksi hankkeessa on tehty merkittävää työtä ajankohtaisen tiedon levittämiseksi alueelle. Kehittämisverkoston rooli on ollut tunnistaa tärkeät koko aluetta koskevat kehittämisteemat sekä koota keskeiset toimijat asian eteenpäin viemiseksi. Tärkeää toimintamallien kokeilussa ja juurrutusta-

misessa on ollut kuntien yhteinen linjaus ja halu muodostaa koko Kaakkois-Suomen kattavia toimintamalleja. Kehittämistyön juurtumista on turvattu viemällä kehitetyt toimintamallit ja työkäytännöt lautakuntien käsittelyyn käyttöönottoa varten. Näin on pyritty varmistamaan, ettei kehittämistyö jää irralliseksi, vaan syntyneet uudet toimintamallit ja työkäytännöt juurtuvat osaksi perustoimintaa. Käytännöt ovat näin yhtenäistyneet ja palvelurakenteisiin on syntynyt uusia avopalveluiksi katsottavia palvelumuotoja, jotka vähentävät laitosmaisten palvelujen tarvetta tulevaisuudessa.

Kehittämistyötä on syytä jatkossa syventää ja sen johdosta vähentää työstettäviä teemoja. Juurruttaminen jäi osassa asioista vielä vaillinaiseksi hankkeen päättyessä ja sitä on syytä jatkaa ja tietyiltä osin syventää Kupera 2 -jatkohankkeessa. Jatkohankkeessa tulee tukea kehitettyjen toimintamallien käyttöönottoa ja varmistaa niiden tuleminen pysyväksi. Jatkossa tarvitaan myös panostusta koulutukseen, jotta henkilöstö ottaa syntyneet mallit vähitellen pysyväksi käytännöksi.

Kehittämisverkoston toiminta jatkuu rajatuimmilla teemoilla jatkohankkeessa. Kupera 2 –hanke toimii ajalla 1.11.2010 – 31.12.2011 Kaakkois-Suomen alueella jatkaen Kupera 1 –hankkeessa aloitettua kehittämistyötä. Jatkohankkeessa jatketaan muun muassa henkilökohtaisen avun keskuksen toimintamallin kehittämistä ja toiminnan jatkuvuuden turvaamista, henkilökohtaisen avun palvelusetelin käyttöönoton valmistelua sekä perhehoidon vahvistamista vanhus- ja vammaistyössä.

Toimenpide-ehdotukset:

Henkilökohtaisen avun keskus:

Toimintamallin jatkokehittämisessä pidetään tärkeänä avustajien lakisääteisten vakuutusten ja työterveyshuollon selkiyttämistä, kilpailuttamista ja keskittämistä. Henkilökohtaisen avun keskuksen jatkokehittämisen kannalta olennaista on tehdä palvelukuvaus ja kirkastaa ydinpalvelut, jotta rajanveto kunnan ja keskitetyn alueellisen palvelun välillä selkiytyy. Palveluasumiseen myönnettävä henkilökohtainen apu sekä kehitysvammaisille annettava apu – myöntämiskäytännöt vaativat vielä hiomista ja lisäohjeistusta.

Lyhytaikainen perhehoito:

Perhehoitajien saatavuus on haastavaa ja siksi kuntien yhteistä rekrytointia olisi tulevaisuudessa jatkettava ja siihen on panostettava. Lyhytaikaisen perhehoitajan työ on tehtävä houkuttelevaksi panostamalla perhehoitajien tukeen. Lyhytaikaisen perhehoidon, valmennuksen ja tuen jatkuvuus tulisi turvata esim. organisoimalla uusien perhehoitajien rekrytointi, tuki ja valmennus alueellisesti vuoden 2012 alusta. Lyhytaikaisesta perhehoidosta vastaavien viranhaltijoiden tapaamisia tulisi jatkaa toiminnan käynnistyttyä (toimeksiantojen alettua), jotta nähdään miten palvelu toimii käytännössä ja käytäntöjen yhtenäistyminen jatkuu.

Yksityisten palvelujen valvonta:

Avohuollon palvelujen valvonnan kehittäminen esimerkiksi kotiin tuotettavien palveluiden osalta on tarpeen tulevaisuudessa. Eri valvontaviranomaisten (Valvira, AVI, kunnat) työnjakoa tulee edelleen jäsentää. Lomaketta tulisi pitää ajan tasalla ja arvioida yhdessä sen toimivuutta.

Sosiokulttuuriset työmenetelmät:

Sosiokulttuurisia menetelmiä tulee pitää esillä keskusteluissa, sillä laitოსvaltaisuutta ei pureta ainoastaan paikkojen määrää vähentämällä vaan toimintatapoja muuttamalla.

Henkilökohtaisen avun palveluseteli:

Yhteistyötä on tarpeen tiivistää eri toimijoiden (Eksote, Kouvola, Etelä-Kymenlaakso) välillä yhtenäisten kriteereiden muodostamiseksi. Kevään 2011 aikana tulisi luoda alueelle yhteiset henkilökohtaisen avun palveluntuottajien hyväksymiskriteerit. Hyödynnetään Kupera 2 -hankkeessa tehtävää palveluseteliä koskevaa työtä syksyllä 2011 mahdollisesti käynnistytvässä palveluseteli-hankkeessa.

KUPERA-OSAHANKKEEN JOHTORYHMÄT

Kupera/Vanhustyön kehittämisverkoston johtoryhmän kokoonpano 1.1.2009 – 31.12.2009

Kotihoito ja vanhuspalvelut palvelujohtaja Martti Toukoaho (pj), Kouvola
Varajäsen Hyvinvointipalveluiden palvelupäällikkö Kirsi Kiiski, Kouvola

Kehittämispäällikkö Marjut Kettunen, Kouvola
Varajäsen Kotihoidon palvelupäällikkö Tuula Jaakkola, Kouvola

vt. Vanhustenhuollon johtaja Liisa Rosqvist, Kotka
Varajäsen Sosiaali- ja terveysjohtaja Terttu Franssila, Pyhtää

Sosiaalityön päällikkö Merja Niemelä, Hamina
Varajäsen Vammaistyön johtaja Marja Weckman, Kotka

Vanhusten palvelujen palvelujohtaja Merja Tepponen, Eksote¹/Lappeenranta
Varajäsen Asumispalvelupäällikkö Teija Malinen, Eksote/Lappeenranta

Osastonhoitaja Terhi Karhu, Eksote/Luumäki
Varajäsen Perusturvajohtaja Hannele Partamies, Eksote/Lemi

Vanhustyön johtaja Eija Rieppo, Eksote/Imatra
Varajäsen Vanhustyön johtaja Kaarina Hämäläinen, Eksote/Rautjärvi

ei nimetty, Saimaan Ammattikorkeakoulu
Varajäsen Lehtori Helena Kiuru, Etelä-Karjalan ammattiopisto

Yliopettaja Sari Ranta, Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu
Varajäsen Lehtori Mari Partanen, Kouvola seudun ammattiopisto

Erikoissuunnittelija Matti Laitinen, Etelä-Karjalan liitto
Varajäsen Aluekehityssuunnittelija Toni Vanhala, Kymenlaakson liitto

Asiamies Jaakko Tuomi, Lappeenrannan palvelukeskussäätiö
Varajäsen Marjatta Nykänen, Kouvola ikäihmisten neuvosto

Yrittäjä Helena Puolakka, Etelä-Karjalan Terveys- ja Sosiaalialan Yrittäjät ry
Varajäsen Toiminnanjohtaja Marita Malin, Kouvola Dementia- ja Kehitysvammaisten ryhmäkoti ry

Toimitusjohtaja Tarja Myllärinen, Socom Oy
Varajäsen Kehittämispäällikkö Maarit Hiltunen-Toura, Socom Oy

¹ Etelä-Karjalan Sosiaali- ja terveyspiiri

**Kupera/vanhus- ja vammaistyön kehittämisverkoston johtoryhmän kokoonpano
1.1.- 31.10.2010**

Vammaispalvelupäällikkö Riitta Hakoma, Eksote
vs. Vammaistyön johtaja Timo Hokkanen, Kotka
Aikuissosiaalipalveluiden palvelujohtaja Ritva-Liisa Juntunen, Kouvola
Sosiaalipalveluiden tilaajapäällikkö Niina Korpelainen, Kouvola (pj.)
Toimitusjohtaja Tarja Myllärinen, Socom Oy
Vanhustyön päällikkö Pia Nordman, Hamina
Vanhustyön johtaja Eija Rieppo/Titta Seppänen, Eksote/Imatra
Vanhustenhuollon johtaja Liisa Rosqvist, Kotka
Kehittämisohtaja Merja Tepponen, Eksote
Kotihoito ja vanhuspalvelut palvelujohtaja Martti Toukoaho (pj), Kouvola
Kehittämissuunnittelija Haikara Pirkko, Socom, vammaistyön kehittämisverkosto
Kehittämissuunnittelija Raitanen Marko, Socom, vanhustyön kehittämisverkosto
Kehittämissuunnittelija Ruuskanen Pia, Socom, vanhustyön kehittämisverkosto
(31.7.2010 asti)
Kehittämissuunnittelija Turunen Niina, Socom, vammaistyön kehittämisverkosto

KUPERA-OSAHANKKEEN TYÖRYHMÄT

VANHUSTYÖN KEHITTÄMISVERKOSTO

Asiakaspalautekeskustelutyöryhmä

Timonen Satu, Fomin Nina, Kotkan kaupunki
 Ollikainen Enni, Kouvola kaupunki
 Pöllänen Anu, Junkkari Pirjo, Kymijoen Hoiva ry
 Parikka Päivi, Käpylän palvelukeskus
 Salonen Kirsi, Luoto Anne, Selman Koti Oy
 Raitanen Marko, Ruuskanen Pia, Socom Oy

Sosiokulttuurinen työryhmä

Raitio Marja-Liisa, Nukarinen Pirjo, Järvinen Soile, Ravimäkiyhdistys ry, Hamina
 Lankinen Seija, Nordlund Tuire, Imatran kaupunki
 Koskinen Marke, Kouvola kaupunki
 Kyöstilä Nina, Kymen Kotihoito Oy
 Suntio Ninni, Muistojen talo, Kotka
 Taipale Mona, Lappeenrannan kaupunki
 Raitanen Marko, Ruuskanen Pia, Socom Oy

Yksityisten palvelujen valvontatyöryhmä

Aunola Leena, Miesperä Taina, Imatran kaupunki
 Ihalainen Tuula, Malinen Teija, Paajanen Raili, Eksote
 Kaljunen Leena, Socom Oy
 Kohopää Eila, Korpelainen Niina, Kouvola
 Malin Marita, Pakarinen Irma, Kouvola Dementia- ja Kehitysvammaisten Ryhmäkoti ry
 Nordman Pia, Haminan kaupunki
 Puolakka Helena, TerveysPalvelut Puolakka Oy
 Rosqvist Liisa, Kotka
 Raitanen Marko, Ruuskanen Pia, Socom Oy
 Asiantuntijajäsenet Marja Kaasalainen, Ilpo Karonen sekä Raija Kaskinen Aluehallintovirastosta

Muistipoliklinikkatyöryhmä

Arola Jenni, Köninki Tiina, Kouvola seudun muisti ry
 Laine Tarja, Majander Laura, Lappeenrannan kaupunki
 Laitinen Katri, Ruokonen Seija, Kotka
 Mäkelä Sari, Tukia Sari, Uitto Heidi, Kouvola kaupunki
 Pursiainen Tarja, Haminan kaupunki
 Suuronen Vesa, Kotkan dementia-yhdistys ry
 Sinisalo Hanna, Etelä-Karjalan dementia-yhdistys ry
 Tapiola Tero, Kymenlaakson sairaanhoitopiiri
 Raitanen Marko, Ruuskanen Pia, Socom Oy

Oppilaitostyöryhmä

Arola Vuokko, EKAMO
 Byckling Leena, Nummela Tuija, Wright Helena, SAIMIA
 Immonen-Järvinen Mirja, Raanti Armi, EKAMI
 Jungner Auli, Kirvesnemi Tiina, Laitoniemi Merja/Ranta Sari, Mäenpää Päivi, KYAMK
 Kuukka Tuija, AKTIVA
 Oksanen Irina, Partanen Mari/Pakarinen Taija, KSAO
 Raitanen Marko, Ruuskanen Pia, Socom Oy

VAMMAISTYÖN KEHITTÄMISVERKOSTO

Palvelusuunnitelmatyöryhmä

Haikara Pirkko, Socom Oy
 Holtari Sirpa, Kotka
 Horppu Marjatta, Kouvola,
 Juntunen Ritva-Liisa, Kouvola
 Karhu Ritva-Liisa, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Koistinen Sirpa, Imatra
 Leppä Jaana, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Liukkonen Heidi, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Niemi Annukka, Kymenlaakson sairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden kuntayhtymä
 Putkonen Niina, Etelä-Saimaan afasia- ja aivohalvauksyhdistys ry
 Viitanen Jouni, Etelä-Kymen näkövammaiset

Kehitysvammahuollon työryhmä

Eronen Margit, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Haikara Pirkko, Socom oy
 Haikonen Anja, Kouvola
 Holtari Sirpa, Kotka
 Leppä Jaana, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Niemi Annukka, Kymenlaakson sairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden kuntayhtymä
 Puustijärvi Tuula, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Ruuskanen Maria, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Vammaistyön valvontatyöryhmä

Haikara Pirkko, Socom Oy
 Hakoma Riitta, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Kirmanen Tiina, Imatra
 Korpelainen Niina, Kouvola
 Vihtonen Tarja, Hamina

Henkilökohtaisen avun CASE –työryhmä

Chydenius Marjut, Miehikkälä-Virolahti
 Heinonen Merja, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Heiskanen Raimo, Kotka
 Isoniemi Irma, Imatra
 Klem Ilse, Henkilökohtaisen avun keskus Henkka
 Koskinen Maritta, Kouvola
 Labbas Minna, KAAKON SOTE-INTO/Etelä-Kymenlaakson osahanke
 Paronen Ulla, Hamina
 Niina Turunen, Socom Oy

Vammaisten lasten lyhytaikaishoidon työryhmä

Ahola-Kuosmanen Heidi, Kouvola
 Liukkonen Heidi, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Peippo Heli, Kouvola
 Pekkarinen Maire, Imatra
 Pesu Timo, Kymenlaakson sairaanhoidon- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carea
 Vanhala-Taimisto Anu, Kymenlaakson sairaanhoidon- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carea
 Turunen Niina, Socom Oy

Vammaisten lasten lyhytaikaisen perhehoidon työryhmä

Ahola-Kuosmanen Heidi, Kouvola
 Behm Anna, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Chydenius Marjut, Miehikkälä-Virolahti
 Eronen Leila, Jamilahden kansanopisto
 Haikara Pirkko, Socom
 Hokkanen Timo, Kotka
 Klemola Nina, Imatra, Pride-kouluttaja
 Koistinen Sirpa, Imatra
 Labbas Minna, Kaakon SOTE-INTO Etelä-Kymenlaakson osahanke
 Lehtikangas Leena, Kotka
 Liukkonen Heidi, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Orkamaa Anna-Maija, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Paronen Ulla, Hamina
 Peippo Heli, Kouvola
 Pekkarinen Maire, Imatra
 Puustijärvi Tuula, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Sinisalo, Tarja, Hamina
 Suvilaakso Marjut, Pyhtää
 Turunen Niina, Socom
 Vanhala-Taimisto Anu, Carea

Palvelusetelityöryhmä

Franssila Terttu, Pyhtää
 Haikara Pirkko, Socom
 Hakoma Riitta, Eksote
 Hokkanen Timo, Kotka
 Horppu Marjatta, Kouvola
 Juntunen Ritva-Liisa, Kouvola
 Kettunen Marjut, Kouvola
 Klem Ilse, Socom
 Koistinen Sirpa, Imatra
 Korpelainen Niina, Kouvola
 Niskanen Hanna, Socom
 Puustijärvi Tuula, Eksote
 Seuri Marjo, Miehikkälä-Virolahti
 Turunen Niina, Socom
 Vihtonen Tarja, Hamina

KUPERA –HANKKEEN TOTEUTUSSUUNNITELMA 2009-2010 (päivitetty 29.9.2010)

TAVOITTEET	TOIMENPITEET (Mitä tuotetaan?)	VAIKUTUKSET (Suhteessa tavoitteeseen verkoston näkökulmasta)	ARVIOINTI/MITTA- RIT/TAVOITETASO (Mikä valmista 31.10.2010)	SEUR./ARV. VASTUUTAHOT (tekijät)
1. Kansalaisten itseenäinen suoriutuminen	Asiakaspalautekeskustelumallin kehittäminen, kokeilu- ja arviointityö Asiakaspalautekeskustelumalli on pilotoitu kolmessa kohteessa. Julkaisu aiheesta valmistuu hankkeen loppuun mennessä. Selmankoti Lappeenrannassa on ottanut mallin käyttöön. Vammaispalvelun yhtenäisen palvelusuunnitelmalomakkeen työstäminen ja palvelusuunnitelmakäytäntöjen yhtenäistäminen Käytäntöjä yhtenäistävä, asiakaslähtöiseen suunnitteluun ja dokumentointiin liittyvä koulutusprosessi on alkanut 1.10 ja päättyy 10.11. Koulutus koostuu kolmesta toisiaan täydentävästä osiosta. Koulutus viedään loppuun Kupera2 hankkeessa. Uuden asiakkaan palvelusuunnitelmaprosessi on kuvattu. Asiakaslähtöinen, vammaispalvelulain uudistuksen edellyttämät	Kunnille esitetään pilotoitu asiakaspalautekeskustelumalli vanhus- ja vammaistyöhön käytettäväksi. Palvelusuunnitelmalomake ja työkäytännöt ovat yhdenmukaiset alueen kunnissa.	Asiakaspalautekeskustelumalli on pilotoitu, raportoitu ja käytettävissä osana asiakasprosessia vanhus- ja vammaistyössä. Vammaispalvelun palvelusuunnitelmaprosessi on kuvattu ja otettu yhteisesti kunnissa käyttöön ja sitä koskeva koulutusprosessi on alkanut.	KUPERA, kokeilutoimintaan osallistuvat palveluntuottajat Kotkassa, Lappeenrannassa ja Kouvolassa KUPERA Kunnat Kuntayhtymät Koulutusorganisaatiot

	asiat huomioon ottava palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelmalomake ja lomakkeen käyttöön liittyvä ohjeistus on valmis. Esitys yhtenäisen palvelusuunnitelmalomakkeiston käyttöönotosta on lähetetty kuntiin heinäkuussa.			
2. Integroidut palveluprosessit ja –rakenteet	Kaakkois-Suomen henkilökoh- taisen avun keskuksen toimin- tamallin luominen ja edelleen kehittäminen yhteistyössä alu- een kuntien ja Socomin kanssa HENKKA on käynnistynyt 1.1.2010. Rekrytoinnin tuki, työnantajien ja avustajien neu- vonta ja ohjaus käynnistynyt. Valmisteltu avustajien palkkahal- linnon yhteishankinta ja tarjous- asiakirjat yhteistyössä EK- hankintapalveluiden kanssa. Tarjouskilpailu käynnistynyt 17.9.	Kaakkois-Suomen henkilökoh- taisen avun keskus on aloitta- nut toimintansa ja asiakkaat saavat palvelunsa yhdestä paikasta.	Henkilökohtaiseen apuun liittyvä rekrytointi, neuvonta, ohjaus ja sijaisvälitys ovat käynnistyneet alueellisena toimintana Kaakkois- Suomessa.	KUPERA Kunnat ja kuntayh- tymät, järjestöt, avustajat ja työnan- tajat

	Yhdenmukaistetaan lyhytaikaisen perhehoidon palkkiokäytännöt, pilotoidaan seudullinen perhehoitajien rekrytointi ja koulutus sekä käynnistetään vammaisten lasten ja nuorten ryhmälomitus Lyhytaikaisen perhehoidon palkkiot on yhdenmukaistettu Kaakkois-Suomen kunnissa v. 2009. Valmisteltu vammaisten lasten lyhytaikaisten perhehoitajien valmennusmalli (5 pv). Toimitettu alueellinen rekrytointi. Lyhytaikaisten perhehoitajien alueellinen valmennus käynnistynyt syyskuussa Jamilahden kansanopistolla, 11 valmennettavaa. Valmisteltu lyhytaikaisen perhehoidon alueellinen toimintaohje, joka lähtee lautakuntiin lokakuun aikana. Vammaisten lasten lyhytaikaisesta perhehoidosta valmistui kesän 2010 aikana kaksi opinnäytetyötä (Saimi, KYAMK). Kunnat lähteneet mukaan yhteistyöhön ryhmälomituksissa: ryhmälomitus on käynnistynyt Lappeenrannassa syksyllä 2009 Palvelukoti Hermannin toimesta, Kymenlaaksoissa käynnistyy syksyllä 2010 Carean toimesta.	Kaakkois-Suomessa perhehoito vahvistuu. Vammaisten lasten ja nuorten lyhytaikaishoidon vaihtoehdot ovat lisääntyneet.	Perhehoidon palkkiokäytännöt ovat yhdenmukaistuneet Kaakkois-Suomen kunnissa ja kuntayhtymissä. Perhehoitajia on rekrytoitu ja koulutettu sekä toimintaohjeet luotu kuntien yhteistyönä. Vammaisten lasten ja nuorten lyhytaikaishoidon seudulliset ryhmälomitukset on otettu vammaispalvelun palveluvalikoimaan.	KUPERA Kunnat ja kuntayhtymät Perhehoitoliitto Koulutusorganisaatiot
--	---	--	--	---

	Vanhus- ja vammaistyön verkostomaisen toimintamallin edelleen kehittäminen sekä osallistuminen pysyvien rakenteiden luomiseen. Hankkeella ei ole voitu vaikuttaa tähän. Muuttuvien palvelurakenteiden edellyttämän tutkimustyön tukeminen, osallistuminen tutkimusprosesseihin ja/tai käytäntötutkimuksen toteuttaminen. Lyhytaikaishoidon sekä vammaisten lasten lyhytaikaisen perhehoidon opinnäytetyöt toteutuneet molemmissa maakunnissa, käytetään kehittämistyön pohjana. Opinnäytetyön tuloksia on esitetty julkisesti kaikissa Kaakkois-Suomen vanhustyöhön kouluttavissa oppilaitoksissa. Yksityisten palveluntuottajien valvontakäytäntöjen yhtenäistäminen Vammaistyö: yhtenäinen valvontalomake on pilotoitu ja valmis. Lomake lähetetään kuntiin käyt-	Vanhus- ja vammaistyön verkostot ovat monisektoraalisia ja monialaisia. Ne on koottu tutkimus- ja kehitystyön tueksi. Tehdyissä selvityksissä ja kartoituksissa on koottu tietoa käytännön kehittämistyön tueksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden tutkimushanke on vireillä. Valvonta ja ohjaus tehostuvat, vanhus- ja vammaispalveluiden laatu paranee. Eri kunnissa toimivat yksityiset palveluntuottajat ovat tasa-arvoisessa asemassa.	Alueellinen pysyvä vanhus- ja vammaistyön verkostomaisen kehittämisrakenteen toimintamalli on luotu ja käytettävissä. Tässä on huomioitu valtakunnallisten pysyvän kehittämisen rakenteen linjaukset. On tehty kartoitukset Kaakkois-Suomen vammaisten lasten ja nuorten lyhytaikais- hoidosta, ohjattu opinnäytetyöskentelyä sekä kuvattu kokeilu- ja arviointityön tuloksia. Kannustettu opinnäytetöiden julkiseen esittämiseen. Osallistuttu yhtenä toimijana käytäntölähtöisen tutkimusryhmän perustamiseen. Kaakkois-Suomessa on yhteiset yksityisten palveluntuottajien valvontakäytäntö- makkeet vanhusten ja vammaisten asumispalveluissa pilotoitu ja käytössä sekä	KUPERA Socom Kunnat ja kuntayhtymät STM, THL Kaakkois-Suomen lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämisverkosto KUPERA Oppilaitokset ja opiskelijat Kuopion yliopisto Hyvinvointiyrittäjyyden kehittäminen- hanke LUT KUPERA LEHTI –hanke Kunnat ja kuntayhtymät Yksityinen sektori Kolmas sektori
--	--	--	---	--

	töönnettäväksi lokakuun loppuun mennessä. Ennalta sovittu ja akuutti valvontaprosessi on kuvattu ja lähetetään kuntiin käyttöönettäväksi lokakuun loppuun mennessä. Vanhustyö: v. 2009 lomake valmis. Samanaikaisesti tuli Valviran valvontalomake, joka otettiin käyttöön. Työstetty ilmoituksenvaraisten palvelujen valvontaa. Valvontajulkaisua työstetään parhaillaan. Avustaminen palveluntuottajien ja kuntien laatutyössä palveluprosesseja kuvaamalla. Vammaispalvelun uuden asiakkaan palvelusuunnitelmaprosessi kuvattu, henkilökohtaisten avustajien palkkahallinnon tavoiteprosessi kuvattu keskitetyn palkkahallinnon valmistelua varten. Kehitysvammahuollon ylläpitomaksukäytäntöjen yhdenmukaistaminen Suositus ylläpitomaksujen yhteisestä käytännöstä sekä asiakkaalle jäävästä käyttövarasta on tehty ja lähtee kuntiin käyttöön otettavaksi lokakuun aikana.	Palveluprosessien kuvaaminen tehostaa toimintaa ja lisää tuottavuutta. Kehitysvammahuollon asiakkaiden keskinäinen tasa-arvoisuus lisääntyy ja maksujen perusteet ovat tiedossa.	yhtenäiset valvontaohjeet tehty. Palveluprosesseja on kuvattu laatutyön tueksi. Kaakkois-Suomessa kunnilla on yhteiset periaatteet kehitysvammahuollon ylläpitomaksujen perusteena ja yhtenäinen käytäntö asiakkaalle jäävästä käteisvarasta.	Etelä-Suomen aluehallintovirasto KUPERA Kunnat ja kuntayhtymät Yksityinen sektori Kolmas sektori KUPERA Kunnat ja kuntayhtymät
--	---	--	--	---

3. Henkilöstön osaamisen, osallisuuden ja johtamisen vahvistaminen	Osallistuminen opetussuunnitelmien ja täydennyskoulutusten laatimiseen sekä opinnäytteiden hyödyntämisen tehostamiseen Vammaistyö: vammaistyön opetussuunnitelman, suuntautumisvaihtoehdon sisällön työstäminen KSAO Vanhustyö: opinnäytetöiden julkinen esittäminen, vanhustyön koulutusohjelman opetussuunnitelman sekä osaamisprofiilin sisällön työstäminen (Kyamk) Aikuiskoulutuskokeilujen käynnistämisen tukeminen ja yksittäisten koulutusten ja opintokokonaisuuksien liittämisen edistäminen esim. osaksi lähihoitajan tutkintoa Puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkinto käynnistynyt, henkilökohtaisen avustajan koulutus toteutunut Valkealan kristillisessä kansanopistossa, käynnistynyt Jaakkiman opistolla. Kehitysvammahuollon ammattutkinnon valmisteluun tarvittavien työelämäyhteyksien mahdollistaminen, työelämän koulutustarpeiden esille tuominen oppilaitoksille (työkokous järjestettiin keväällä 2010, yhteistyössä AKTIVAn kanssa)	Koulutusten työelämävastavuus paranee. Vanhus- ja vammaistyön veto-voimaisuus kasvaa. Työelämä saa tietoa uusista toimintavoista. Oppilaitosten välinen yhteistyö mahdollistuu. Henkilöstövaje helpottuu.	Uusissa osaamisperusteisissa opetussuunnitelmissa on huomioitu työelämlähtöisyys. Vanhus- ja vammaistyön oppilaitostyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti. Työelämän tarpeita vastaavia koulutuskokeiluja ja koulutusta on käynnistetty ammattiryhmiin, joista on vajetta mm. henkilökohtaiset avustajat, puhevammaisten tulkit.	KUPERA Oppilaitokset ja opiskelijat KUPERA Toisen asteen oppilaitokset
---	---	--	--	--

	Sosiokulttuuristen työmenetelmien käyttöönoton tukeminen: muistojen teatteritoiminta (Hamina), muistorasiatyöskentely (Imatra) ja luovat menetelmät (Kotka). Pilotoinnit tehty, Julkaisu valmistuu hankkeen päättymiseen mennessä. Vanhustyönjohtajien verkoston kokoaminen ja säännöllinen toiminta	Sosiokulttuurinen osaaminen on vahvistunut osana vanhus- ja vammaistyöntekijöiden ammattitaitoa sekä hyviä käytäntöjä on levitetty Kaakkois-Suomessa. Vertaisoppiminen, oman toiminnan kehittäminen ja vuoropuhelukulttuuri vahvistuvat.	Henkilöstön sosiokulttuurinen osaaminen on vahvistunut koulutus- ja kokeilutoiminnan avulla. Menetelmien käyttöä on pilotoitu ja ne ovat käytettävissä vanhus- ja vammaistyössä. Vanhustyönjohtajien verkosto kokoontuu säännöllisesti ja hyödyntää alueelta koottuja hyviä käytäntöjä.	KUPERA Muistojen Talo Hamina, Imatra, Kotka (kokeilutoimintaan osallistuvat kunnat) KUPERA Kunnat ja kuntayhtymät
4. Kustannuskehityksen hillitseminen	Osallistuminen uusien palveluntuotantotapojen sekä tuotteistukseen, hankintaan ja kilpailutukseen liittyvien koulutusten järjestäminen Palveluseteliä koskeva työkoko-us järjestetty Henkilökohtaisen avun ostopalvelujen kilpailutuskriteereiden yhtenäistäminen Tuotu tietoa valtakunnallisesta työstä henkilökohtaisen avun kriteereistä kunnille. Hyödynnetty kriteerejä henkilökohtaisen avun palvelusetelin valmistelutyössä. Käynnistetty alueellinen HA-palvelusetelin valmistelutyö (palveluntuottajankriteerit jne.)	Uusiin palveluntuotantotapoihin sekä tuotteistukseen, hankintaan ja kilpailutukseen liittyvä osaaminen on lisääntynyt. Henkilökohtaisen avun ostopalveluiden laatu yhdenmukaistuu ja palveluiden vertailu helpottuu.	Työseminaareja ja infotilaisuuksia on järjestetty. Kunnat ovat ottaneet käyttöön henkilökohtaisen avun kilpailuttamiseen yhteiset laatukriteerit	KUPERA KAAKON SOTE-INTO osahankkeet STM, THL Kuntaliitto Oppilaitokset LEHTI –hanke KUPERA Kunnat Kuntayhtymät

Kupera –osahankkeen itse tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestämät tilaisuudet

Osahanke järjesti seuraavat tilaisuudet hankkeen aikana:

30.9.2009 **Vanhustyön ajankohtaispäivä** Kouvolassa. Päivän teemana oli kuntoutus. Osallistavasta ryhmätoiminnasta osana ikäihmisten kuntoutusta kertoivat projektisuunnittelijat Tarja Ylimaa ja Heidi Rytty Vanhustyön keskusliitosta ja apuvälineteknologiasta tutkija Tuula Hurnasti THL. Kuntien kuntoutusmalleja esiteltiin paneelikeskustelussa ja tapahtumassa oli geronomiopiskelijoiden järjestämänä hyvien kuntouttavien mallien esittely. Tapahtuma keräsi 97 kuulijaa.

30.10.2009 kaksi samansisältöistä alueellista **Palveluseteli**-infotilaisuutta Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Pääpuhujana oli Kuntaliiton lakimies Sami Uotinen. Muut puhujat olivat palvelusetelikokonaisuutta Jyväskylässä 2 vuotta toteuttanut Jykesin kehittämispäällikkö Mareena Löfgren sekä mm. palveluasumisessa palvelusetelin käyttöä tarkastellut Helsingin vanhuspalvelujohtaja Arja Peiponen. Tilaisuudet keräsivät yhteensä 150 kuulijaa.

16.2.2010 Kaksi samansisältöistä alueellista **dementiatyön ajankohtaiskoulutusta** Kouvolassa ja Lappeenrannassa yhteistyössä Kouvolan seudun muisti ry:n ja Etelä-Karjalan muisti ry:n kanssa. Pääpuhujana oli Pappilammin palvelukeskuksen toiminnanjohtaja Kaija Nieminen, joka esitteli vuoden 2009 vanhusteko palkinnon saanutta dementiahoidon profiilimallia. Tilaisuudet keräsivät kuulijoita yhteensä 160.

23.3.2010 Kupera-hanke järjesti yhteistyössä Kaakon SOTE-INTO-hankkeen muiden osahankkeiden kanssa **work shopin** Kouvolassa. Tilaisuuden teemana oli henkilöstön osaaminen ja johtaminen muuttuvissa palvelurakenteissa. Kuperan puheenvuoron käytti kehittämissuunnittelija Niina Parkkunen.

12.10.2010 Kaakon SOTE-INTO –hankkeen **work shop Kaikkea Kaakosta** järjestettiin yhteistyössä muiden osahankkeiden kanssa 12.10.2010 Lappeenrannassa. Kupera-hankkeen kehittämisteemoista oli esillä:

- Asiakaspalautekeskustelumalli (Marko Raitanen)
- Henkka - henkilökohtaisen avun keskus (Ilse Klem ja Pirjo Herttuainen)
- Asiakaslähtöinen palvelusuunnittelu vammaispalveluissa (Pirkko Haikara)
- Vammaisten lasten lyhytaikaisten perhehoitajien alueellinen rekrytointi, valmennus ja tuki (Niina Turunen, Minna Labbas ja Heidi Ahola-Kuosmanen)

Hanketyöntekijät olivat kutsuttuna puhujana seuraavissa tilaisuuksissa:

23.9.2009 IsoApu neuvontapisteen ja Kotityöpalveluyrittäjien palaverissa piti pyydetyn hankealustuksen vanhustyönkehittämisyhteistyön kehittämissuunnittelija Marko Raitanen.

13.10.09 Etelä-Suomen lääninhallituksen järjestämässä Ajankohtaista asiaa sosiaalihuollon valvonnasta - seminaarissa vanhustyön kehittämissuunnittelija Pia Ruuskanen esitteli kaakkoissuomalaisista mallia kuntien valvonnan työkaluksi.

5.11.2009 Muistojen talon Muistojen verstaas-projektin päätösseminaarissa vanhustyön kehittämisverkoston kehittämissuunnittelija Pia Ruuskanen luennoi aiheena ”Sosiokulttuurinen ajattelutapa työyhteisöissä”.

21.1.2010 Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymän järjestämä ”Asiakaspalvelun ja työyhteisön kehittämisen dialogisia näkökulmia sosiaali- ja terveysalalla” koulutus, johon Kuperan asiakaspalautekeskustelu –mallia työstävä työryhmä osallistui. Pyydetyn kommenttipuheenvuoron piti vanhustyön kehittämisverkoston kehittämissuunnittelija Marko Raitanen.

11.5.2010 Vanhustyön Keskusliiton aluetapaamisessa piti pyydetyn esitelmän kaakkoissuomalaisesta vanhustyön kehittämisen verkostosta vanhustyön kehittämisverkoston kehittämissuunnittelija Marko Raitanen.

18.9.2010 Invalidiliiton Kaakkois-Suomen alueen Palvelusuunnitelmaseminaarissa Lappeenrannassa vammaistyön kehittämisverkoston kehittämissuunnittelija Pirkko Haikara luennoi aiheena Palvelusuunnitelma – kenelle? kuka tekee? miten haetaan? onko valitusoikeutta?